Թ. ՏԱՐԻ 2575 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 15 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4385 25 ՕԳՈՍՏՈՍ 1892 15 ՍԷՖԷՐ 1310 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ		75
» »	Եռամսեայ		40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ		28
Ընտիր թուղթի վրայ մանուածոյ տողը ·	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Դրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏ. 25/6 ՍԵՊՏ. 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՔ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Ժամանակ մը հիւանդ կը դարմանէին այնպիսի բժիշկներ որք բժշկական վարժարանէ մը վկայեալ չէին։ Մարդկութեան մեծագոյն մասը ցայն վայր դարմանուած էր այնպիսի բժիշկներէ որք վկայական չունէին. —պատճառ մը չէր սակայն որ այնպիսի զեղծում մը շարունակուէր, և ինչպէս ամեն քաղաքակիրթ երկրաց մէջ, Թուրքիոյ մէջ եւս այսօր կը պատժուին անոնք որ առանց վկայագրի, առանց արտօնագրի բժշկութիւն ի գործ կը դնեն։

Բժշկաց վրայ սոյն օրինաւոր խստութեան ի գործ դրուած ժամանակ, փաստաբանք կը շարունակէին պաշտօնական և քաղաքային դատեր ստանձնել՝ առանց իրաւագիտական վարժարանէ կամ դատական իշխանութենէ վկայագիր կամ արտօնագիր ունենալու։ Ի՛նչ անմեղներ ազատուած, ի՛նչ խոշոր դատեր վաստկուած էին մինչեւ այն ատեն՝ առանց վկայեալ փաստաբաններու աջակցութեան։ Բայց հակառակը նոյնչափ ստոյգ էր. ուստի հասարակաց կարծիքն այսօր կը պահանջէ, ինչպէս և դատական իշխանութիւնն, որ ուրիշի դատն ստանձնող մարդն վկայեալ ըլլայ, այնպիսի դատերու մէջ մանաւանդ որք մարդկային կենաց և մարդկային ազատութեան խնդիրներու կը վերաբերին։

Կարգն եկած է որ ամենքս ալ նոյն խստապահանջութիւնը ցուցնենք մեր տուները կամ մեր դրացւոյն տուները, պանդոկներն, ափարթըմանները շինող ճարտարապետներուն, կամ շինութեան գործն ստանձնող ձեռնարկուներուն, և ամեն անոնց դէմ որք՝ հիւսն, ատաղձագործ, որմնադիր կամ քարակոփ՝ բախտին կամ գործին բերմամբ՝ կը կոչուին շէնքեր կառուցանել Կ. Պոլսոյ մէջ։

Եւ իրօք, ժողովուրդն ընդհանրապէս ա՛յնքան դիւրին գործ մը համարած է ճարտարապետութիւնն, որ ամենեւին զարմացած չէ տեսնելով որ տիւլկէր ուսթա մը, երբեմն հիւսնը, կամ [illegible] մը, երբեմն որմնադիրը, կամ [illegible] մը, երբեմն քարակոփը, շէնք մը վրան առնու, նոյն իսկ առանց ճարտարապետի կամ երկրաչափ-գծագրիչի ([illegible]) միջամտութեան, բանուորներն՝ երբեմն և այս աւուր իւր արհեստակիցները գլուխը ժողվէ, և տուն մը շինէ, երբեմն մեծ բազմայարկ տուներ։ Օրին մէկն ալ կը լսենք որ կեանքին մէջ գրքի երես չտեսած այս պարզ արհեստաւոր, «լոկ փորձառութեան շնորհիւ», եղեր է ճարտարապետ։

Իրաւ, փորձառութիւնը մեծ բան է. Գիտութիւնն իսկ շատ անգամ ոչ այլ ինչ է բայց եթէ փորձառութեանց հաւաքածոյն։ Բայց թո՛ղ թէ առանց տեսականի փորձառականը կրնայ ցաւալի կերպիւ թերի կէտեր ունենալ, ագիտութեան հետ շատ անգամ աւելի վտանգաւոր թերութիւն մը կը խառնուի գործին, շահամոլութիւն։

Քանի որ Կ. Պոլսոյ մէջ բազմամարդութիւնը, մանաւանդ երթեւեկ կամ երերուն բազմութիւնը կ'աւելնայ, շէնքեր և գլխաւորապէս քարուկիր կամ աղիւսաշէն շէնքեր բարձրացնելու մեծ պէտք մը զգալի եղած է, որ ի Կ. Պոլիս ժամանակիս ամենէն շահաւոր գործերէն մին կը նկատուի։ Այս պէտքին գոհացում կուտան հսկայ շէնքեր որք չորս կողմերնիս կը բարձրանան Նաւահանգստին երկու կողմերն, ի Բերա, Գատըգիւղ, Պոլսոյ ինչ ինչ կողմերը, Մաքրիգիւղ, Կղզիները, Վոսփոր, այն ամեն կէտերու վրայ զորս հանրային զգացումը կամ գործոց պահանջմունք նախասիրական վայրեր դարձուցած են ժամանակէ ի վեր։ Մարդ ընդհանրապէս հոգ կը տանի այն տան շինութեան զոր իւր բնակութեան կը սահմանէ։ Բայց շէնքերու մեծագոյն մասն իբրեւ շահու միջոց կը կառուցուի ([illegible])։ Կալուածատէրը ճարտարապետի մը հետ կը սակարկէ, ճարտարապետը ձեռնարկուի մը հետ, երբեմն սա եւս՝ անդին աւելի շահաւոր գործ մ'ունենալով՝ երրորդի մը հետ կը համաձայնի։ Ճարտարապետ, ձեռնարկու, և ձեռնարկուի փոխանորդ, ամենքն ալ պէտք է բան մը շահին։ Ուստի, հոգ կը տարուի շէնք կառուցանելու ոչ այնքան արուեստին և առողջութեան կամ ապահովութեան պահանջմանց համաձայն, այլ ըստ կարի քիչ ծախսք մէջտեղ հանելու շահախնդրութեամբ.

Այս պատճառաւ ահա կը տեսնենք մեծ շէնքեր որք պահանջեալ ամրութիւնը չունին, և քիչ ժամանակէն ծանր նորոգութեանց կը կարօտին։ Բարեբախտութիւն մ'է որ այս նորօրինակ աժան «քարուկիր»ները շինելու սկսուելէն ի վեր Կ. Պոլսոյ մէջ ծանր երկրաշարժ մը տեղի չունեցաւ, ապա թէ ո՛չ հասուն պտուղներ շատ կան։ Այս պատճառաւ ահա կը տեսնենք մէկ աղիւսով բարձրացած պատեր, և ո՛չ թէ միայն վերի, այլ և վարի յարկի պատեր, որք իրենց կարողութենէն շատ աւելի ծանր բեռ մը կրելու կոչուած են, թէպէտ պատին հաստութեան մասին ձեր աչքը խաբելու համար տան ճակտին վրայ խոշոր քարեր, կամ շաղախէ յօրինեալ քարաձեւ կոյտեր դրած են։ Այս պատճառաւ է որ շատ շէնքերու մէջ զուտ շաղախ ([illegible]) քիչ կը գործածեն, և աւազի տեղ հող կը դնեն, կամ փուտ աղիւսներու փոշին. Խասգիւղի աղիւսին տեղ Ձերիգիւղի անուամբ ճանչուած տկար աղիւսը կը գործածեն, և ուր որ մեքենայի աղիւս պէտք է՝ հասարակ տեսակներն, և ընդհանրապէս երկաթները պէտք եղած երկայնութենէն ու հաստատութենէն պակաս կը գործածեն, անգլիականին տեղ հասարակ չիւի կը դնեն, նոր ատաղձի տեղ հին տուներու շինուածանիւթերը կը գործածեն, եւն եւն։ Չկայ գործ մը ուր նոյնքան խարդախութիւն և խաբէութիւն մուտ գտնէ որչափ շինութեան գործն ի Կ. Պոլիս։ Զարմանալին այն չէ որ ի Բերա Թէփէ Պաշը շինուած վարձու տունը կը փլչի և տակը մարդիկ կը մեռնին։ Զարմանալին, հրաշալին ա՛յն է որ այսպիսի աղէտներ աւելի յաճախակի պատահած չեն. զի նոր շէնքերուն մէջ շատեր կան որք երկրաչափութեան կամ ճարտարապետութեան ամեն կանոններուն դէմ հայհոյանք են։ Գեղարուեստ ամենեւին մի՛ փնտռէք մեծագոյն մասին վրայ. զի այնքան կծծութեամբ շինուած շէնքերն ի՛նչ գեղարուեստական շնորհ կրնան ունենալ, թէպէտ գեղեցիկ շէնք մը աւելի վարձ կրնայ բերել։ Բայց ապահովութիւնն հասարակային խնդիր մ'է, և փափաքելի էր որ Թէբէ Պաշիի ողբալի արկածն, որոյ վերաբերեալ տեղեկութիւնները մանրամասնօրէն հաղորդեցինք արդէն, դաս մ'ըլլայ որոց որ անկ է, աւելի զգուշութիւն ի գործ դնելու, և կալուածոյն հասարակութիւնն ինքն եւս խրատուի գործնականապէս։ Ինչպէս ամեն քաղաքակիրթ հասարակութեան մէջ, մեր մէջ եւս հասկցուելու է թէ որովհետեւ դրամատէր մը 100էն փոխանակ 7 ի 8 պիտի շահի, ճարտարապետը փոխանակ 100 էն 5 ի 7 կամ 10 վարձք պիտի առնու, կամ ձեռնարկու մը պայմանեալ սակագնէն քանի մը մեճիտիէ աւելի պիտի շահի, չի հետեւիր որ հասարակութիւնը կամ անմեղ բանուորներն իրենց գլխուն վրայ քարի, աղիւսի և հողի զանգուածներ կամ «փուարելի» և «չխտանէի» ձողեր ու գերաններ ընդունելու անհաճոյ հարկին ենթարկուին։

Այս դիտողութիւններն ընդհանուր կերպիւ մը ներկայած ժամանակ, չենք ուզեր առանձինն ծանրանալ Թէփէ Պաշըի ողբալի դէպքին պատասխանատուաց ընթացքին վրայ. զի Կայս. Կառավարութիւնը գովելի փութաջանութեամբ քննութիւն բացած է, պատասխանատուք բռնուած են, կամ կը փնտռուին, խնդիրն ընդ դատական քննութեամբ կը դնուի, և լրագրաց վայել է իրենց դատողութիւնն առկախել՝ սպասելով հանրային դատաստանին։ Բայց արդէն իսկ ապացուցեալ է թէ այս շէնքին փլչիլն արտաքին անակնունելի արկածի մը բերմունք չէր, այլ ուղղապէս ճարտարապետութեան անբաւականութենէն և շինուածանիւթոց անզօրութենէն ու անյարմարութենէն առաջ եկած չարիք մ'էր. ուստի, պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ շինողներուն և հսկողներուն վրայ, և ինչպէս առաջի օրինաց ճարտարապետը պատասխանատու է, հետաքրքրաշարժ կը լինէր իմանալ այս առթիւ թէ ճարտարապետի մը իւր ստանձնած շէնքն ուրիշի մը փոխանցած ըլլալը զինք կ'ազատէ՞ պատասխանատուութենէ, կամ գոնէ կը թեթեւցնէ՞ իւր յանցանքը։ Զարիքէն ալ քանի որ երբեմն բարիք կը ծագի, յուսալի է՝ շնորհիւ Կայսերական հոգածութեան՝ որ Թէբէ Պաշըի արկածին հրապարակային քննութեամբ և դատաստանաւ չափ մը թերութիւնք ու պատասխանատուութիւնք ճշդուին, նշաւակուին, և ուրիշ անգամ այնպիսի արկածներ յառաջ չգալու համար հանրային և անհատական կարգի մէջ ամեն միջոցներ ձեռք առնուին օրինապէս եւ ազդուապէս։

Ի պատիւ հայ ճարտարապետաց կարելի է ըսել որ թէպէտ անոնցմէ ոմանք բանուորներուն իրաւունքն ուտելով գէշ համբաւ հանած են, թէպէտ իրենց յոյն պաշտօնակցաց ոմանց չափ նոր և սիրուն ոճով շէնքեր չեն կրցած շինել, բայց ընդհանրապէս հայ ճարտարապետներու կառուցած շէնքերն աւելի հաստատուն և ամուր գտնուած են քան ուրիշներու շինածը։ Բայց երբ Պալեաններու և Սերվերեաններու հրաշակերտներն աչքերնուս առջեւ բերենք (հիներուն մէջ), չենք կրնար ըսել թէ գեղեցկութիւն, շնորհ, ճաշակ, գեղարուեստ՝ ի մի բան՝ թերացած ըլլայ հայ ճարտարապետներուն ընդհանրապէս։ Իրաւ, ամեն հայ ճարտարապետք եւրոպեան հաստատութիւններէ վկայական չունին և չեն ունեցած։ Բայց շատեր ծառայած են մեծ վարպետներու։ Պալեան Կարապետ և Սերվերեան Ամիրայք Եւրոպայէն բերել տուած էին ընտիր արուեստագէտներ և առաջնակարգ վարպետներ, որոց խորհուրդներուն հետեւելէ զատ, անոնց միջոցով լաւ արհեստագէտներ հասուցած են, և իրենց զաւակներն ու պարագաներն Եւրոպա ղրկելով, ճշմարիտ ճարտարապետներ պատրաստելու հոգ տարած են։ Երանի՛ թէ հիմակուան նոր ճարտարապետներն ալ նոյն հին վարպետներուն չափ մարդ հասցնելու փոյթն ունենային։ Յոյնք և Իտալացիք Կ. Պոլսոյ մէջ իւրացուցած են մէկ մեծ մասն շինութեանց գործին, յորում հայ ճարտարապետք, ձեռնարկուք և բանուորք աւելի մեծ բաժին մ'ունէին յառաջագոյն։ Ասոր պատճառն է որ մերիններուն ճաշակն և գործունէութիւնն հիմակ առաջուան չափ չեն հաւնուիր։ Հայ վարպետներն «արուեստական ոճ» չունին և հայ բանուորները ծոյլ են կ'ըսուի։ Այս ամբաստանութիւններն արդեամբ հերքել պէտք է, և խորհելով թէ կալուածաշինութիւնը դեռ եւս մեծ ապագայ ունի Կ. Պոլսոյ մէջ, թէ այժմեան փայտաշէն Պոլիս հետզհետէ քարաշէն կամ աղիւսաշէն պիտի կառուցուի ի նորոյ, լաւ է որ հոգ տանինք մեր յուսալից երիտասարդներէն ընտիր ընտիր ճարտարապետներ յառաջ բերելու, և օգտակար է որ Բալուցի, Բաբերդցի, Կեսարացի, Բաբերդցի և այլ տեղացի հայ արհեստագէտներն և բանուորներն ալ իրենց Մալթացի, Քիոսցի, Այվալըգցի, Սէրէզցի և ուրիշ տեղացի յոյն, պուլկար և եւրոպացի արհեստակիցներէն ետ չմնան, ուշադիր գտնուելով արհեստին նորութեանց և յառաջդիմութեանց։

ԿՐԹԱԿԱՆ

«ՄԵՐ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԱՑ ԱՐԴԻ ՎԻՃԱԿԸ ԱՐԴԻՒՆԱՒՈՐ ԵՂԱ՞Ծ Է ԵՒ ԵԹԷ ՈՉ՝ Ի՞ՆՉ ՆՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ ՀԱՐԿԱՒՈՐ Է»

(ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ Բ. ՆՍՏԻՆ ՄԷՋ ԽՕՍՈՒԱԾ)

(Շարունակութիւն երէկի թիւէն)

Ժամանակի գործածութիւնը կարեւորագոյն պարագայ մ'է վարժարանական կազմակերպութեան մէջ. ուսման իւրաքանչիւր ճիւղէն յատկացեալ շաբաթական ժամուց թուէն կախում ունի դպրոցական ծրագրին առաւել կամ նուազ կատարեալ ու արդիւնաւոր գործադրութիւնն։ Եւրոպական երկիրներու մէջ օրէնքը ցոյց տուած է այն սկզբունքներն որոց համեմատ պարտի կազմուիլ մէն մի դպրոցի ժամանակացոյցն, և այդ մասին հիմնական սկզբունքն է մէկ կողմանէ աշակերտաց տարիքին համեմատ առաւել կամ նուազ երկարել մէն մի դասու կամ աշխատութեան տեւողութիւնն, իսկ միւս կողմանէ ճիւղերու կարեւորութեան կամ դժուարութեան աստիճանին համեմատ որոշել իւրաքանչիւրին յատկանալի շաբաթական դասուց կամ ժամուց գումարը։ Զոր օրինակ, գաղիական օրէնքը կը պատուիրէ որ ամեն օր դաս մ'ըլլայ բարոյախօսութեան, գաղիերէն ուսումն ամեն օր գրեթէ երկու ժամ գրաւէ, գիտական ուսումն, ըստ կարգաց և դասընթացից, օրը մէկէն մինչեւ մէկ ու կէս ժամ առնու՝ բաժնուելով համարողականին ու բնագիտականին մէջ, պատմութիւնն ու աշխարհագրութիւնն ի միասին ամեն օր ժամ մը կամ իւրաքանչիւրը շաբաթը երեք ժամ բանէ։ Բրուսիական օրէնքը, միադասարանեան նախակրթարանին մէջ, օրինակի համար, միջին աստիճանի աշակերտաց, կ'որոշէ շաբաթական 5 ժամ կրօնքի, 10 ժամ գերմաներէնի, 4 ժամ հաշուոյ և երկրաչափութեան, 1 ժամ գծագրութեան, 6 ժամ իրագիտական ուսմանց, 2 ժամ երգի, 2 ժամ մարմնամարզի (կամ աղջկանց ասեղնագործութեան) դասեր։ Այդ օրէնքները մանաւոր պատուէրներ ունին որ ուշադրութեան մեծագոյն ճիգ պահանջող հրահանգք, զոր օրինակ թուաբանական, քերականական, շարադրական վարժութիւնք, առաւելապէս առաւօտեան մասին մէջ դրուին, որ աշխատութիւնք զբօսանքով ու շարժումներով ընդհատուին, դժուարին դասի մը համեմատաբար դիւրին հրահանգ մը յաջորդէ, և այլն։ Մեր մէջ, ժամանակացոյցն լրջօրէն եղա՞ծ է բնա՛ւ այսպիսի պաշտօնական հոգածութեան ու հրահանգաց ու հսկողութեան առարկայ. Թողուած է այն իւրաքանչիւր դպրոցի հոգաբարձութեան կամ թաղական խորհրդոյ քմահաճոյքին, որ մեծ առատաձեռնութիւն ըրած կը համարի երբ շաբաթը 3 ժամ տայ հայերէնին. շատ տեղ 2 ժամը բաւական կը համարուի թուաբանութեան, գաղիերէնին ու աճկերէնին, իսկ այդքան ժամ ճշմարիտ շռայլութիւն մ'է պատմութեան ու աշխարհագրութեան համար։ Գալով այն միւս մանկավարժական ու ողջապահիկ ուշադրութեանց, անոնք դեռ մտքէ իսկ չեն անցնիր ընդհանրապէս, իսկ դասուց օրուան ո՛ր մասին մէջ և ո՛ր ճիւղէ յետոյ զետեղման խնդիրը կը լուծուի մասամբ այցելու դասատուաց տրամադրելի ժամերուն եւ մասամբ շոգենաւուց երթեւեկի ցուցակին տուած ուղղութեան համեմատ։ Շիրքէթի-Խայրիյէի ուղեցուցակները շինողները չեն մտածեր անշուշտ թէ մի և նոյն ատեն կը վճռեն մեր ուսանողաց օրական աշխատութեանց ընթացքը։ Կը հարցնեմ թէ իմաստուն կերպո՞վ գործածել է այս մեր տղայոց ժամանակն ու մտաւոր ու ֆիզիքական զօրութիւնները։—Ունի՞նք, վերջապէս, միօրինակ կարգ ու կանոն մը մեր նախակրթարանաց համար, ընդհանուր ուղղութիւն մը, հիմնական նոյնութիւն ուսմանց ծրագրի ու անոր բաժանմանց, մեր դպրոցաց նոյն անունը (զոր օրինակ, առաջին, երկրորդ են) կրող կարգերն կամ հատուածք կը համապատասխանե՞ն միմեանց աշակերտաց հասակովն ու առած ուսման և հրահանգաց տեսակովն ու աստիճանաւ, գէթ մերձաւորապէս։ Ո՛չ, ո՛չ. այլ ամենուրեք տարբեր ծրագիր, տարբեր բաշխում, տարբեր ընթացք. քմահաճոյք ամենուրեք, կամ յաճախ դիպուածական վիճակ, առանց նպատակի աւանդեալ ուսմանց ընտրութեան և առանց համեմատութեան անոնց քանակին մէջ։ Աստ (և այս բազում ուրեք) բարոյականի ու առողջաբանութեան պէս կարեւորագոյն ուսմունք կը պակսին, և սակայն Յունաց դիցաբանութիւնը կը տեսնես առանձին առարկայ դարձած ուսման. անդ, աղջկանց վարժարանի մը մէջ, շրջանաւարտ աղջկունք գրաբար ոտանաւոր հատուած մը կը թարգմանեն ու կը վերլուծեն, և սակայն կը դժուարանան տալ շրջանակին սահմանն ու չեն գիտեր թէ քանի՛ ակռայ ունինք մեր բերնին մէջ, և անծանօթ մնացած են առողջապահական տնտեսութեան սկզբանց։ Մեր նախակրթարանաց յետինը մասամբ կը կարծուի նախակրթութեան սահմաններէն դուրս վազած ըլլալ, եւ սակայն կը տեսնես թէ ամենէն յառաջադէմն ալ կարեւորագոյն ճիւղերու համար նախնական կրթութեան սեմն իսկ չէ կոխած։ Անկերպարան վիճակ մը, թոհ ու բոհ։ Անմիօրինակութիւնն ամենէն աւելի մեր ժողովրդեան ուշադրութեան զարկած ու գանգատանաց առարկայ եղած կէտն է, մանաւանդ մայրաքաղաքիս մէջ ուր յաճախ թաղէ թաղ բնակութեան փոփոխմունք տեղի կ'ունենան և մէկ դպրոցէն ուրիշ դպրոց մ'անցնող տղան վերջնոյն մէջ չի գտներ յաճախ նախորդին մէջ իւր ունեցածին համապատասխան կարգ մ'ու տեղ մը, ստիպուած է կամ վար մնալ կամ վեր վազել, ուսած-

---

—)(135)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՌՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԹՇՈՒԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ

—Ապագային վրայ կը մտածէք, բարեկամս, կ'ըսէր կոմսը, աղէկ է։ Ինչպէս կ'ըսեն մեր բարի Պուրկինեոնցիները, միշտ տանձ մը պահելու է ծարաւին համար։ Եւ ապա, այս կերպով խնայելով, պիտի յաջողիք պզտիկ դրամագլուխի մը տէր ըլլալ։ Հը՛, հը՛, տասներկու հազար Փրանքով մարդ կրնայ ընտանիքի տէր ըլլալ։ Արդէն քիչ մը չէ՞ք մտածեր ամուսնանալու վրայ։

—Ամուսնանա՛լ, պարոն կոմս, ո՞վ կ'ուզէ զիս։

—Բայց պարկեշտ աղջիկ մը որ բաղձայ ազնիւ և ուղղամիտ երիտասարդ մը երջանկացունել և ինքն ալ երջանիկ ըլլալ։

Ժօրժ գլուխը կը թօթուէր ժպտելով։

Այն ատեն, Ժօրժի կենցաղը ամենաբարեբաստ էր։ Անգիտակ էր այն մտատանջութիւններուն զորս կուտան տենչն ու փառասիրութիւնը. և ամենաչնչին հոգն եկած խառնուած չէր իր կանոնաւոր և հեշտընթաց կեանքին։

Բնաւորութիւնը ոչ զեղուն ոչ մելամաղձական էր, այլ այն չափաւոր խառնուածքներէն որք հորիզոնէն անդին կեանք չեն երբեք փնտռեր։ Իր խանդավառութիւնը կը սահմանափակուէր իր արհեստին իրերուն մէջ, զոր սաստիկ կը սիրէր և որուն լիովին կուտար ինքզինքը։

Մառի-Մատըլէն եկաւ։

Ժօրժ տեսաւ անոր կառքէն վար իջնելը։ Շլացում մը ունեցաւ։ Անսահման այլ հեշտագին սարսուռ մը զգաց, անուշութիւն մը իր հոգւոյն մէջ։ Օրուան մնացեալ մասը երազուն եղաւ։ Ամէն վայրկեան միտքէն կը կրկնէր.

—Ի՜նչ գեղեցիկ է։ Աստուած իմ, ի՜նչ գեղեցիկ է։

Առաջին օրերէն իսկ նշմարեց թէ յանկարծ իր սովորութիւններուն և նոյն իսկ իր կեանքին մէջ մեծ փոփոխութիւն մը յառաջ եկած էր։ Բնաւ իր միտքը չեկող գաղափարներ յարաժամ կը դրուէին իր մտածումը։

Ամէն բան նոր երեւոյթի մը տակ կ'երեւէր իրեն. կը թուէր իրեն թէ օրուան լոյսն աւելի սաստիկ էր, թէ անջրպետները կը լայննային, թէ աւելի մաքուր օդ մը կը շնչէր, թէ թռչնոց երգն այնչափ գեղգեղագին եղած էր, թէ ծաղիկները մինչեւ այն ատեն անծանօթ անուշահոտութիւններ կը բուրէին, վերջապէս թէ բնութիւնն համբուն այսքան գեղեցիկ չէր եղած։

Հրճուանք կար սրտին մէջ, ժպիտներ՝ շուրթերուն վրայ, տեսակ մը գինովութիւն բովանդակ էութեանը մէջ։

Եւ այս ամենը դիւթութիւն մըն էր վարժուհիին կողմէ յառաջ եկած։ Այս ամենը՝ Մառի-Մատըլէնն էր։ Ուրեմն ի՞նչ մոգական ազդեցութիւն կը բանեցունէր իր վրայ Մառի-Մատըլէ՞ն։ Այս այն մանկամարդ աղջի՞կն էր որ զինք պիտի ուզէր։ Այս այն գեղեցիկ աղջիկը չէ՞ր խարտիշագեղ, կապուտաչիկ աչուըներով, զոր այնքան անգամներ կոչած էր իր երազներուն մէջ։

Իր տպաւորութիւններուն վրայ գաղափար մը կազմելէ առաջ, կը սիրէր Մառի-Մատըլէնը, և երբ իր սիրտն հարցափորձեց, սա պատասխանեց. «Մի՛ տարակուսիր, կը սիրես զնա։» Ասիկա հրաման մըն էր. բան մը չըրաւ անկից ազատելու համար. հրճուանօք տուաւ ինքզինքն անոր։ Եւ սկսաւ սիրել Մառի-Մատըլէնն ամենաեռանդուն, ամենամաքուր սիրով որ երբեք մնած ըլլայ մարդու մը սրտին մէջ։ Անոր սպասած էր որպէս զի իր սրտին մէջ թափանցեն այս տաք յորդումներն որք, այժմ, կայրեցունէին զինք։ Վասն զի իր սիրովը կայրէր որպէս ծաղիկը կ'այրի արեւին մէկ ճառագայթովը։

Կը սիրէր և երջանիկ էր սիրելուն. այո, երանութիւն մըն էր զոր չէր կրնար բաղդատել ուրիշի մը հետ։ Ա՛լ առանձին չէր աշխարհի մէջ։ Ուրիշ կեանք մը կար իրենին խառնուած, ուրիշ հոգի մը իր հոգւոյն մէջ։

Բայց իր սէրն այնքան երկչոտ էր որքան յարգալից, կը վախնար զայն գուշակել տալու, անո՛ր մանաւանդ որ առարկան էր այդ սիրոյն. փակուած կը պահէր զայն իր սրտին ամենէն խորը, կը ծածկէր զայն ինչպէս ագահը կը ծածկէ իր գանձը։

Մառի-Մատըլէն, որ, ինքն ալ, գաղտաբար կը սիրէր երիտասարդը, այլ որ ինքզինքը կը պաշտպանէր տակաւին այս տիրացող զգացման դէմ, գուշակա՞ծ էր իր սիրուիլը։ Գուցէ։ Բայց ինչ բան որ խուսափած էր մանկամարդ աղջիկէն, նշմարուած էր Բլէսֆոնի կոմսէն և կոմսուհիէն. երկուքն ալ հասկցած էին ինչ որ Ժօրժ Նօթիէ կը կարծէր այնքան ծածուկ պահած ըլլալ, և նշմարած էին թէ երիտասարդն այնքան անտարբեր չէր վարժուհիին նկատմամբ որքան կուզէր կարծեցունել տալ։

Առտու մը, մէկ քանի օր ետք դաշնակի այն դասէն զոր վարժուհին տուած էր իր սանուհիներուն այնքան ուշաթափօրէն, Պ. տը Բլէսֆոն ուսումնասիրութեանց սրահն եկաւ, ուր գտաւ Ժօրժ Նօթիէն որ կ'աւարտէր կոմսին և իր ձեռամբ յօրինուած նոր շարժիչի մը գծագրութիւնը։ Մեքենային բոլոր մասերն ալ նկարուած էին։

—Վաղուընէ իսկ պիտի կրնանք բոլոր մասերն յանձնել մեքենագէտին, ըսաւ կոմսը։

—Այո, պարոն։ Խնամով քննեցի բոլոր կտորները և գրեթէ ապահով եմ հաշիւներուս մէջ բնաւ չի սխալելուս։

—Երէկ գործարան գացիք, յարեց Պ. տը Բլէսֆոն, սիկառէթ մը վառելով, օրուան մէկ մասն հոն անցուցիք, գոհ մնացի՞ք։

—Այո, պարոն կոմս, շինութիւնները փափագուածին պէս յառաջ կերթան, մեքենայները զետեղելու կը սկսին. երրորդը տեղը դրուեցաւ իմ ներկայութեանս։

—Ձեր կարծիքն ի՞նչ էր երկու փոխվարպետներուն վրայ։

—Բաւական խօսակցեցայ հետերնին. ապահով եղայ թէ կատարելապէս տեղեակ են իրենց արհեստին. ասկից զատ, ուսեալ են. արդէն երկուքն ալ նախկին աշակերտներ են Շալոնի վարժարանին։

—Ասիկա երաշխաւորութիւն մըն է. ահա զանոնք ընտրելուս պատճառը։

—Համոզուած եմ թէ գոհ պիտի մնաք անոնցմէ, պարոն կոմս։

—Օ՛հ, չէ թէ զիս գոհացունելու են, այլ այն ճարտարագէտն որուն պիտի յանձնեմ գործարանին տնօրէնութիւնը։

—Ձեր բազմաթիւ յարաբերութիւններուն շնորհիւ, պարոն կոմս, դիւրաւ պիտի գտնէք գործարանին տնօրէնը, բայց կարծեմ աղէկ պիտի ըլլայ եթէ անմիջապէս գործի սկսի. վարձուած գործաւորներն ամեն կողմէ պիտի գան հասնին. լաւ կըլլայ եթէ գործարանին տնօրէնը կարենայ ինք ընդունիլ պաշտօնեայներն և առաջին հրամանները տայ անոնց։ Մէկ ամիսէն, պարոն կոմս, շատ շատ վեց շաբաթէն, եթէ ուզէք, գործարանը շարժման մէջ պիտի ըլլայ, բոլոր մեքենայները պիտի բանին և կարելի պիտի ըլլայ պատասխանել թղթի այն բազմաթիւ խնդրանքներուն որք ամեն օր կ'ընդունուին։

—Այդ ամենը մտածեցի ես, երիտասարդ բարեկամս, պատասխանեց Պ. տը Բլէսֆոն սիրուն ժպիտով մը. բայց ստիպողական բան մը չկայ տակաւին. այսուհանդերձ ձեզ հանգարտեցունելու համար պէտք է ըսեմ թէ մեր գործարանին տնօրէնը հարկ չկայ փնտռելու, գտած եմ զայն, ձեռքիս տակն է, և երբ ատենը գայ, պաշտօնի պիտի սկսի։

—Ուրեմն, պարոն կոմս, խնդրեմ ներեցէք ըրած դիտողութիւններուս։

—Բայց, սիրելի Ժօրժս, ձեր իրաւունքն էր, և ասիկա կ'ապացուցանէ ո՛րչափ կը հետաքրքրիք այս ձեռնարկով։ Անկեղծօրէն ըսէք, Ժօրժ, մեր ըրած փորձերուն նայելով, կը կարծէ՞ք որ յաջողի մեր թուղթը։

—Կատարելապէս, պարոն կոմս։

—Ձեր գաղափարով՝ գոյանալիք զուտ շահը ո՞րչափ կրնայ ըլլալ։

—Առաջին տարին քառասուն հազար Փրանք, միւս տարիներն ալ երրորդ մաս մը աւելի։

—Ապահո՞վ էք ձեր թուանշաններուն վրայ։

—Այո, պարոն կոմս։ Սակայն, այդ շահէն պէտք է հանել տնօրէնին թոշակը։

—Բնականաբար, քանի որ ձեր հաշիւներուն մէջ չի դրիք զայն։ Ի՞նչ պիտի ըլլայ տնօրէնին թոշակը, Ժօրժ։ Այս մասին ձեր կարծիքն առնել կ'ուզեմ, որ բաւական փափուկ է։

(Շարունակելի)

ները մոռնալ կամ չուսածները գիտցած համարուիլ, և այլ զանազան անպատեհութեանց զոհը դառնալ։ Միօրինակութիւն ըսելով անշուշտ չենք հասկնար ամեն մանրամասնութեանց մէջ կատարեալ նոյնութիւն, ինչ որ չէ կարելի, ո՛չ ալ փափաքելի, քանի որ տեղական պայմանք փոփոխական են և ունին իրենց յատուկ պահանջքներն, այլ հիմնական, ընդհանուր գծերու մէջ նոյնութիւն մը որ հարկաւոր զանազանութեանց ճկի, իսկ էական կէտերու մասին ներկայացնէ այն միօրինակութիւնն որ կարգի և ներդաշնակութեան պայմանն է։

Ահա՛ ինչ որ, կարծեմ, կը բաւէր ըսել (ու այս ամենն անցեալ անգամ ըսի համառօտակի) ցոյց տալու համար թէ մեր նախակրթութիւնը դեռ բանաւոր ու մանկավարժական կազմակերպութիւն մը չէ ստացած, և թէ ժամանակն է զայն անոր տալու։ Այս է մեր օրակարգի առաջին խնդրոյն պարունակած երկրորդ հարցը։ Նախակրթութիւնը իւր նախապատրաստական մասն ունի և իւր յաւելուածական լրացուցիչ մասն. առաջինն այսօր մանկական պարտէզներուն կամ մայրական դպրոցաց (écoles maternelles) գործն է, իսկ երկրորդն բարձրագոյն նախնական վարժարանաց (écoles primaires supérieures)։ Այս երկուքին մէջտեղ կայ բո՛ւն պարզնախնական կրթութիւնը որ կ'աւանդուի, ըստ երկրաց, պարզ կամ տարրական կամ ժողովրդական կամ թաղային կոչուած նախակրթարանաց մէջ։ Այս կրթութիւնն է մեր խորհրդակցութեանց բուն առարկան։ Զայն կ'ստանան ընդհանրապէս 7 էն մինչեւ 13 տարեկան տղայք։ Նախակրթարանն ապա բնականաբար պարտի ունենալ իւր զանազան բաժանումներն, իւր զանազան կարգերն, իւր տարիներն, որոց մէջ բաժանուին աշակերտք ըստ հասակի և կարողութեան, և նախակրթութեան ծրագրին առարկայք աստիճանուին ըստ չափու դժուարութեան և ընդարձակութեան և նոյնպէս ըստ տիոց և հասողութեան ուսանողաց։ Սկզբունքով գրեթէ ընդհանրապէս ընդունուած է այսօր յԵւրոպա որ նախակրթարանին զանազան բաժանումները պարտին աւանդել նախակրթութեան ծրագրին ամեն առարկայներն աստիճանաւորեալ, հետզհետէ ընդլայնեալ, այնպէս որ նախակրթութիւնն իւր մէն մի աստիճանին մէջ ամբողջութիւն մը ներկայացնէ, և թէ այդ բաժանմանց հիմնական թիւը երեքն է, որ կատարելապէս կը բաւէ աշակերտներն եւ ծրագրի նիւթերը բանաւորապէս աստիճանելու, ամենէն յառաջացեալներէն կազմուելով բարձրագոյն բաժանումը, ամենէն նուազ յառաջացեալներէն ստորինը ու միջակ կարողութիւններէն միջին բաժանումը։ Գաղիական նախակրթարանաց կազմակերպութիւնն հիմնուած է երեք դասընթացքներու (cours) վրայ, որք կը կոչուին Տարրական, Միջին և Բարձրագոյն դասընթացք (Cours élémentaire, Cours moyen ou intermédiaire, Cours Supérieur), որք, կ'ըսէ Փ. Պիւիսոն իւր «Մանկավարժութեան և նախնական կրթութեան Բառարան»ին մէջ, «ուսման երեք աստիճաններ են. երեքէն իւրաքանչիւրը պարտի զարթուցանել, զարգացնել չափով մը մանուկին բոլոր կարողութիւններն. իւրաքանչիւրն հետեւաբար պարտի պարունակել այն զանազան հանգամանքներն որք կ'աջակցին յառաջ բերելու կարողութեանց այս առաջին և ներդաշնակ մշակումը. իրենց ընդգրկած առարկայք կը տարբերին ընդարձակութեամբ այլ ո՛չ բնութեամբ։»— Աւստրիոյ մէջ, 18 մարտ 1874ի Ուսմանց ծրագրին համեմատ, նախնական վարժարանի աշակերտք, նո՛յն իսկ երբ դպրոցն մի՛ միակ սրահ կամ դասարան ունի, երեք խումբի կամ դասընթացքներու բաժնուած են, առաջինն՝ պարունակելով առաջին տարւոյ աշակերտներն, երկրորդն՝ երկրորդ, երրորդ և չորրորդ տարիներու աշակերտքն, իսկ երրորդն վերջին չորս տարիներունը։ Բրուսիական օրէնքը նախնական դպրոցը կը բաժնէ երեք աստիճաններու (Stufen), որք կը համապատասխանեն աշակերտաց յառաջացման, և որք, ըստ թուոյ թաղին ունեցած ուսուցչաց և աշակերտաց, կրնան մէկ, երկու, երեք կամ աւելի դասարաններ կազմել, բայց ուսման ճիւղերն նոյնն ըլլալով մէն մի աստիճանի մէջ։ Սաքսի թագաւորութեան մէջ նոյնպէս նախակրթութիւնը երեք աստիճաններ կը պարունակէ, որոց ամէնքն ալ կամ միայն առաջին երկուքը կամ մէկը միայն կրնան ունենալ դպրոցք. երեք աստիճաններն ալ պարունակող դպրոցք յայնժամ «Բարձրագոյն ժողովրդական դպրոցք» (Hohere volksschulen) անունը կ'առնուն, միայն առաջին երկու, տարրականն ու միջինը, պարունակողներն «Միջին ժողովրդական դպրոցք» (mittlere volksschulen), իսկ միայն տարրական աստիճանն ունեցողները «Պարզ ժողովրդական դպրոցք» (Einfache volksschulen) կը կոչուին։— Ռուսիոյ մէջ, 31 մայիս 1872ին հրատարակեալ մասնաւոր կանոնագիր մը քաղաքի նախակրթարանաց (écoles primaires urbaines) կուտայ սա՛ ներքին կազմակերպութիւնը։ Ուսմանց ամբողջական ընթացքի տեւողութիւն մը 6 տարի է։ Միայն մէկ դասարան ունեցող սակաւաթիւ դպրոցաց մէջ աշակերտք երեք յաջորդական հատուածներու բաժնուած են, որոց իւրաքանչիւրին մէջ սովորաբար երկու տարի կը մնան։ Երկու դասարանէ բաղկացեալ դպրոցաց մէջ, առաջին դասարանին ընթացքը 4 տարի կը տեւէ, և աշակերտք երկու հատուածի բաժնուած են, իսկ երկրորդ դասարանին ընթացքը 2 տարի կը տեւէ։ Երեք դասարան պարունակող դպրոցաց մէջ, իւրաքանչիւրին ընթացքն երկամեայ է։ Չորս դասարանով դպրոցաց մէջ, առաջին երկուքին ընթացքը կը տեւէ երկուքական տարի, իսկ միւս երկու դասարանացն մէկ մէկ տարի։ Դպրոցին մէջ այնքան ուսուցիչ կայ որքան դասարան։

Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ յարաբերութեանց վիճակին վրայ գաղափար մը կուտայ սա դէպք. —Վիլհէլմ կայսր եւ կանչեց Փեթերսպուրկի գերման զինուորական կցորդ Վիլօմ Գ. կարգի զօրավարն և ի Շդէդին հրամանատարութեան մը պաշտօնը տուաւ։ Այս զինուորական 1886 էն ի վեր կը պաշտօնավարէր ի Փեթերսպուրկ։ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ արքունիք շատ տարիներէ հետէ կարգադրած էին որ Պերլինի ռուս զինուորական կցորդը Գերմանիոյ վեհապետին անձնական հետեւորդ համարուի (և ոչ թէ դեսպանին մօտ պաշտօնի կոչուած մարդ մը,) և Փեթերսպուրկի գերման զինուորական կցորդն ալ Ռուսիոյ կայսեր անձնական հետեւորդ կարգուի։ Բայց վերջերս Զարն ետ կանչելով Պերլինի զինուորական կցորդ Քուդուզով կոմսն, որ Վիլհէլմ կայսեր հետեւորդ էր, անոր յաջորդ կարգեց իշխան Գոդպեստ Պիլօզելսքի, զոր Գերմանիոյ կայսեր հետեւորդ չանուանեց։ Ի փոխարէն, Վիլհէլմ կայսրն ալ ետ կանչեց իւր զինուորական ներկայացուցիչ, և նոյն դրութիւնն իւր մասին պիտի եղծանէ եղեր։ Թէպէտ տնտեսական խնդրոց վրայ Ռուսիա Գերմանիոյ հետ համաձայնելու փափաք կը ցուցնէ, բայց քաղաքական և անձնական տեսակէտով մտերմութեան ո՛ և է նշան չերեւիր։

Պ. ԿԻՐՍ Պերլինէ անցաւ առանց ո՛ և է այցելութիւն ընելու կամ մարդ ընդունելու։ Պերլինի ռուս գործակատարը ցաւ յայտնեց Քաբրիվի կոմսին որ Պ. Կիրս չի կրնար քալել, չի կրնար կանգուն կենալ, և հետեւապէս անկարող է այցել Գերմանիոյ նախարարապետին։ Այս ամենայն չարգիլեր սակայն որ Պ. Կիրս Էքս-լէ-Պէն (Ֆրանսա) հասնելուն պէս ինքզինք այնքան կազդուրուած զգայ որ տեսակցութիւններ ունենայ Պ. Քառնոյի և Պ. Ռիպոյի հետ։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆԻ միակ հակառակորդը Պ. Լապուշէռ չէ։ Անցեալ օր իւր Հարտընի ընդարձակ ագարակին մէջ պտըտած ժամանակ, ուժեղ նոխազ մը, իւր տիրոջ փայլուն օգնութենէն գրգռեալ, կամ ըստ այլոց եզ մը որ իւր տէրը չէր ճանչնար, անոր վրայ կը յարձակի, և գետին կը տապալէ անուանի ծերունին, որուն չէր կըրցած յաղթել Թորի կուսակցութիւնը վերջին ընտրութեան մէջ։ Պ. Կլատսթոն թեթեւապէս կը վիրաւորի, բաւական դող կ'ելլայ, բայց ուրիշ ծանրագոյն հետեւանք չունենար արկածը։

Պ. ԼԱՊՈՒՇԷՌ առ Պ. Կլատսթոն ուղղած նամակներէն միոյն մէջ կ'ըսէ թէ ինք երբեք հետամուտ եղած չէ նախարարական պաշտօնի ամսականին. որովհետեւ իւր Թրութհ շաբաթաթերթին վերջին շաբթուան թիւը միայն աւելի հասոյթ բերած է իրեն քան որչափ բովանդակ տարւոյն մէջ չի կրնար ստանալ Պ. Արնոլտ Մորլի, թղթատարական նոր նախարարը, (պաշտօն զոր հանրային կարծիքը Պ. Լապուշէռի կը սահմանէր։) Բայց խնդիրն սկզբունքի վրայ էր, կ'ըսէ Պ. Լապուշէռ։

ՈՒՄՊԵՐՏՕ Թագաւորին ի Ճենովա այցելելուն առթիւ հոն գացող ֆրանսական մարտանաւերէն նաւազք ցամաք պիտի չելնեն և չպիտի շրջագային փողոցներու մէջ։ Այսպէս որոշեց ֆրանսական կառավարութիւնն, որպէս զի ցաւալի թիւրիմացութիւններ և արկածներ չպատահին Իտալացւոց և Ֆրանսացւոց միջեւ, ու քաղաքավարական ցոյց մը անհաճոյ դէպքի մը չփոխուի։ Ֆրանսական կառավարութիւնն որոշեց նաեւ թէ նաւատ րմին ծովակալն Իտալիոյ թագաւորին ներկայացած ժամանակ ի՛նչ խօսքեր պիտի արտասանէ ի պաշտօնէ։

ՀԱՅԱՀՐԷԱԿԱՆ կուսակցութեան Ֆրանսական ճիւղին պետ Պ. Տրիւմոն, որ կը հրճուէր իւր գլխաւոր աշխատակցին Մոռէս Մարքիզին անպարտ արձակմանն համար, դիւրութիւն ունեցաւ Ռուսիոյ դեսպանատունէն սա վեկոյն ընդունելու թէ իւր Լիպր Բառօլ լրագրին միջոցաւ ի նպաստ Ռուսիոյ Հրէից հաւաքած 30,000 ֆրանքի գումարը չի կրնար ընդունուիլ։ Նուիրատուաց ցուցակին մէջ ջերմ կաթոլիկներ իրենց նուիրած 10 կամ 50 սանթիմին դիմաց յոյս յայտնած էին թէ «Զարն ի մօտոյ կը համաձայնի Պապին հետ»։ Այս բաղձանք կաթոլիկութեան ընդունելութեան Ֆրանսայի դաշնակից Ռուսիոյ Արքունեաց մէջ՝ անհաճոյ թուեր է Զարին, որ հրաման զրկեր էդեսպանին՝ այնպիսի արձանագրութեամբք արտասուրեալ հանգանակութիւնմը մերժել։ Դեսպանն ընդունեց մի և նոյն ժամանակ ի Փարիզ կրկէսի մը մէջ հանգանակեալ քանի մը հարիւր Ֆրանքի համեստ նպաստը։

ՓԱՐԻԶԻ լրագիրք ոմանք ծանրակշիռ դիտողութեանց առարկայ կ'ընեն որմնադիր բանուորի մը անօթութենէ մեռնիլը Փարիզի մօտ Բօրպէյլ աւանին մէջ։ Ո՛չ գինեմոլ, ո՛չ ծոյլ, ո՛չ չալը մարդ մ'էր սա։ Վաստկածը տուն կը բերէր։ Բայց վերջերս գործ գտնելու դժուարութիւն քաշեց։ Վերջին անգամ առած վեց ֆրանքը կնոջն յանձնեց, իւր և երկու զաւակաց պէտքերուն համար, և գնաց գործ փնտռել։ Մանր մունր պարտքեր կային, անոնք տրուեցան, և վեց ֆրանքէն ոչինչ մնաց գրեթէ, նոյն օրն և հետեւեալ մէկ քանի օրերը գործ գտնել կարելի չեղաւ։ Մարդը բան չէր ուտեր։ Դրացիք, իրենք ալ աղքատ, քիչ մը հաց, ապուր, պանիր և պտուղ տուած էին, զորս այր և կին իրենց երկու զաւակներուն բաշխեցին։ Անօթի բանուորը գիշեր մը անձրեւի բռնուեցաւ, և չկրցաւ ճամբայն շարունակել։ Հետեւեալ օրը գործ գտնուեցաւ, բայց չափազանց տկարացած էր, և տուն բերուելով, մեռաւ, առանց այլ եւս անունդ առնելու կարողութիւնն ունենալու։ Բժիշկն արձանագրեց անօթութենէ մեռած ըլլալը։ Կինն ալ հիւանդանոց փոխադրեցաւ մահամերձ վիճակի մէջ։ Աղքատախնամ հաստատութիւնք այս մասին բան մը չէին իմացներ։ Քաղաքապետութիւնն որոշեց զի երկու տղայք քաղաքին ծախիւք խընամուին այսուհետեւ։

ՁԻՒՍՏԵՂԻՆԱՅ վիեննական-հրէական վաճառատունք որք արեւելեան երկրաց մէջ փայլուն ճիւղեր բացած են, վերջերս՝ պէտք չէ կարծել թէ ամենքն ալ ոսկւոյ մէջ կը լողան, կամ շահաւոր գործեր կ'ընեն։ Կոլտէնպէրկ Եղբարց հրեայ տունն որ ծանօթ է մեր հրապարակին վրայ, 38 տարիէ հետէ հաստատեալ և 32 ճիւղերով օժտեալ, անցեալ շաբթուն սնանկ հրատարակեցաւ, 1,200,000 Փր. պարտքով։ Լիտսի և Պրատֆորդի անգլ. տուներ ալ առնելիք ունին։ Այս տուն ի Վիեննա օրական իբր 1000 գործաւորի աշխատութիւն կուտար։ Առնելիքաւորներուն հետ համաձայնութիւն մը կը յուսացուի։

ՍԹԷՅՐԻ աւստրեան մեծահամբաւ զինագործարանը իւր Վիեննայի ճիւղէն 500 բանուոր համբեց, Սթէյրի կեդրոնական գործարանէն ալ 5,000, այնպէս որ 1890-91ին բանեցուած 9,700 բանուորներէն հազիւ մէկ երրորդին գործ կուտայ այժմ։ —Լաւ նշան խաղաղութեան համար։

ՊԵՐԼԻՆԻ մէջ պանդոկներն այլ եւս չեն ընդունիր ո՛ և է ճամբորդ որ կուգայ վարակեալ երկիրներէն և գաւառներէն։

ՀԱՄՊՈՒՐԿԻ մէջ քաղաքային և առողջապահական վարչութիւնք հարկադրուած են 60 լանտօներ վարձել իւրաքանչիւրը չորսական հնտախտաւոր փոխադրելու համար ամեն օր։

ՎԻԵՆՆԱՅԷ կը ծանուցուի հետեւեալն. Արեւելագիտաց Համաժողովոյն պիտի մատուցուի մի քանի ամիս յառաջ յԵգիպտոս գտնուած պապիրոսէ ձեռագիր մը, որ Հին Կտակարանի քանի մը մասանց (Զաքարիական և Մալաքեան մասանց) հընագոյն ձեռագիրը կը նկատուի։ 10 մատնաչափ բարձր, 7 մատնաչափ լայն, իւրաքանչիւր երեսը 28ական տող և մէն մի տող 14-17 տառ կը պարունակէ։ Այս գիրք հին մագաղաթի կտորներով կազմուած է։ Յունարէն է, և յունարէն գրուած է առանց բառերու մէջ բաց տեղ ձգելու, ինչպէս հիները կ'ընէին։ Այս պապիրոս լաւ պահուած է, Դ. կամ Դ. դարէն է։ Հաւանական է հնագոյն յոյն ձեռագրաց Եօթանասնից թարգմանութեան Աստուածաշնչոյ, որք կը գտնուին ի Լոնտոն, Հռոմ և Փեթերսպուրկ։ Եօթանասնից ընտրեալ բնագրէ մ'ընդօրինակեալ է, որ զառաջինն եբրայեցերէնէ ի յունարէն թարգմանուած էր Քրիստոսէ յառաջ 280 թուականին, յօգուտ Եգիպտոսի այն Հրէից որք եբրայեցերէնը մոռցած և յունարէն կը խօսէին։ Այս նոր գիւտ պապիրոսի քանի մը կտորները ցարդ գտնուածներէն աւելի ճիշդ և պարզ բացատրութիւններ կը պարունակեն Եօթանասնից բնագրին։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Մալաթիոյ Նախորդ առաջնորդ Տ. Խաչակ եպիսկոպոս, որ Կիլիկիոյ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսին կողմէ կարգալոյծ եղած էր, իրեն նկատմամբ տրուած այդ որոշման դէմ բողոքելով, խնդրած է որ Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական Ժողովոյ կողմէ քննութիւն կատարուի։

* * *

Երէկ իրիկուան ռուսական Սուրհանդակաւ առնուած Թերթերէն ցաւօք կը տեղեկանանք թէ Վրաստանի և Իմէրէթի Հայոց առաջնորդ Գեր. Մամբրէ եպիսկոպոս Սանասարեան օգոստոս 1ի երեկոյին վախճաներ է Թիֆլիզի մերձակայ Կօջոր ամարանոցին մէջ։ Հանգուցեալն, ինչպէս յայտնի է, հիւանդ վիճակի մէջ վերադառնալով Ս. Էջմիածնէն՝ այդ ամարանոցը փոխադրուած էր բժշկաց խորհրդով։

Մամբրէ եպիսկոպոս ծնած էր 1843ին ի Վաղարշապատ և Ս. Էջմիածնի ժառանգաւորաց վարժարանին մէջ ուսանելէ ետք, եկեղեցական կոչում ընդունած էր։ Այլ և այլ տեղեր վանահայրութեան և փոխ-առաջնորդութեան զանազան պաշտօններ վարած և երկար ժամանակ Թիֆլիզ մնացած էր՝ իբր նախանդամ Կոնսիստորիայի։ Հոգելոյս Մակար Կաթողիկոսի ձեռամբ 1888 ին ձեռնադրուեցաւ եպիսկոպոս և անդամակցեցաւ Սինոդին։ Ապա, Թիֆլիզի կարեւոր թեմին առաջնորդ նշանակուեցաւ, Գեր. Արիստակէս եպիսկոպոս Սեդրակեանի տեղ։

Հանգուցեալոյն մարմինը Թիֆլիզ փոխադրուելով, օգոստոս 6ի հինգշաբթի օրը կատարուեր է յուղարկաւորութեան, օծման և թաղման արարողութիւնը։ Ներկայ գտնուեր են Թիֆլիզի քաղաքապետը, հոգեւորներու մէկ մասն՝ իրենց արհեստից յատուկ դրօշակներով և ժողովրդեան բազմութիւն։ Ս. Սարգսի փոխանորդ և Կոնսիստորիայի նախանդամ բարեխօսն Համազասպ վարդապետ՝ Վանքի Մայր եկեղեցւոյն մէջ պատարագ մատուցեր և դամբանական խօսեր է։

Հանգուցեալ առաջնորդի մարմինն ամփոփուեր է Վանքի բակի հիւսիսային պատին մօտ, բարեկիշատակ Սանասարեանի գերեզմանին քով։

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Նիստ Գ.

Ուսուցչական Ժողովոյ Գ. նիստը տեղի ունեցաւ երէկ, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ՝ Ատենապետութեամբ կրթական տեսուչ Ն. էֆ. Խիթիճեանի. Եկեղեցականաց դասէն ներկայ էին Արժ. Մաղաքիա Տ. Վ. Ցէրունեան և քահանայք ոմանք. ներկայ էին նաեւ Հոգաբարձուներ, հրապարակագիրներ և այլք՝ իբր ունկնդիր։

Օրակարգի Բ. խնդրոյն վրայ որ է՝ «Նախակրթութեան ծրագիրն ինչ անհրաժեշտ ուսումներ պարտի պարունակել» խօսք առին Մ. Ա[illegible] էֆ. որ ընկալեալ ուսմանց վրայ կը յաւելուր քաղաքավարութիւնը։ Գ. Մ[illegible] էֆ. կարդ մը մանրամասնութեանց մէջ մտնելէ վերջ՝ նոր ծրագրին մէջ՝ ի միջի այլոց, կ'առաջարկէր յաւելուլ ձեռարուեստ, քաղաքացիական կրթութիւն, ֆիզաանատեսութիւն, օրէնսդրական գիտելիք։

Ա. Պ[illegible] էֆ. գրաւոր կերպիւ բերաւ ժողովոյ՝ չափական և բնական ուսմանց կարեւորութիւնը մեր Նախակրթարանաց մէջ։

Թ. Ա[illegible] էֆ. ինչ ինչ առաջարկներ կը բերէր։

Զ. Ճ[illegible] էֆ. Օրակարգի Բ. խնդրէն քիչ մը շեղելով գաւառային վարժարանաց կազմակերպութեան վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ պարզելու տրամադիր կ'երեւէր, բայց իրմէն խնդրուեցաւ որ յաջորդ նստին թողու իւր տեսութիւնները։

Ռ. էֆ. Պէրպէրեան որ ուսուցչական ժողովոյ ոգեւորիչն եղած է, մէկ ժամէ աւելի տեւող բերանացի ատենաբանութիւն մը արտասանելով, բեղուն տեսութիւններ ըրաւ Նախակրթութեան ծրագրի անհրաժեշտ ուսմանց վրայ. պաշտպանեց աղջկանց դաստիարակութեան պէտքը. մատնանիշ ըրաւ ոմանց սխալ ըմբռնումն դաստիարակութեան և կրթութեան մասին, մի առ մի նոր ծրագրի մէջ պարունակեալ ուսմանց կարեւորութիւնն ու օգտակարութիւնը թուեց, ի մէջ բերաւ Երանեան քաղաքակրթութեան Ջէնո-Աւեստայէն մինչեւ ժամանակակից իմաստասէր-ընկերաբաններէն Հէրպէրթ Սբէնսէր՝ մեծ մտքերու յայտնած կարծիքները դաստիարակութեան մասին, և եզրակացուց զանազան առաջարկներ ներկայելով ժողովին։

Բառորդ ժամու դադարէ վերջ Ատեանը վերաբացուելով, հակիրճ այլ ներհուն ատենաբանութիւն մը արտասանեց Ց[illegible] էֆ. Պ[illegible] որ համակարծիք կը գտնուէր Պէրպէրեան էֆ. ի առաջարկներուն. իսկ այլք թէր ու դէմ կարծիքներ փոխանակելէ վերջ առաջարկեալ ուսմանց վրայ, Ատենապետ էֆ. վիճաբանութեանց փակումը քուէի դրաւ որ մեծամասնութեամբ ընդունուեցաւ։

Ապա, դիւանը ամփոփելով ատենաբանից տեսութիւններն, ու առաջարկներն, իւր կողմէն ներկայեց ժողովոյ հետեւեալ բանաձեւը որ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ։

Ժողովս լսելէ յետոյ այլ և այլ ատենաբանից տեսութիւններն ու բացատրութիւններն օրակարգի Բ. խնդրոյ մասին, համակարծիք գտնուեցաւ որ Նախակրթութեան ծրագիրը պարտի բովանդակել հետեւեալ առարկայները։

Կրօնական, բարոյական և քաղաքացիական կրթութիւն.

Ընթերցումն և գիր.

Հայ լեզու և հայ գրականութեան տարերք ու օսմաներէն.

Ֆրանսերէն (կամայական).

Պատմութիւն և աշխարհագրութիւն.

Գործնական գիտելիք իրաւագիտութեան և Քաղ. տնտեսագիտութեան.

Տարերք բնապատմական, բնագիտական և ուսողական գիտութեանց. կիրառումնք նոցին երկրագործութեան, առողջապահութեան, ճարտարութեանց, կիրառական աշխատութեանց մէջ, և գործածութիւն գլխաւոր արհեստից գործիներուն։

Տարերք գծագրութեան, կաղապարման, և երաժշտութիւն.

Մարմնամարզութիւնք.

Ասեղնագործութիւն և առտնին տընտեսագիտութիւն աղջկանց համար։

Ուսուցչական ժողովոյ չորրորդ և վերջին նիստը պիտի գումարի յառաջիկայ երկուշաբթի։

* * *

Երէկ, Պատրիարքարանի դիւանատանց տեսուչը՝ ընդ նախագահութեամբ Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հօր՝ կատարեցին նախաքննութիւնն այն խնդրոց, որք պիտի ներկայացուին Խառն Ժողովոյ վաղուան նստին։

* * *

Տրապիզոնցի օրիորդ մը ցայս վայր չտեսնուած անակնկալ մը կը բերէ ի մեզ։ Օրիորդ Վարդուհի Ցախրեան, Թիֆլիսի հայ վարժարանէ մը շրջանաւարտ ըլլալէ ետք, Զուիցերիա գացեր և Ցուրիխի, Ժընեւի և Լայպցիկի համալսարաններուն մէջ հմտութիւն համբարելէ ետք, գլխաւորապէս մանկավարժութեան, գրականութեան, պատմութեան և հոգեբանութեան գրաւոր աշխատութիւն մը ներկայացուցեր է Պէռնի համալսարանի փիլիսոփայական ճիւղին, ուր բննութիւն ևս անցնելով՝ ստացեր է տոքթորութեան վկայական։

Բազմաձեմուս օրիորդը հիմնովին գիտէ գերմաներէն և ֆրանսերէն լեզուները, ինչպէս նաեւ հայերէն։

Նրանի թէ Տրապիզոնցի այս լուսամիտ հայ օրիորդին բացած շաւղին հետեւողներ գտնուէին, մասնաւորապէս ըլլալու համար կնոջ բարոյական մակարդակին բարձրացման այն կարեւոր խնդրոյն, որ այժմ կը յուզուի այնքան ջերմապէս։

* * *

Գեր. Իզմիրլեան Սրբազան հրաւիրեալ է պատարագել յառաջիկայ կիւրակէ օգոստ. 30 Ս. Նկեղեցւոյս մէջ, և այս առթիւ Կրօն. Ժողովոյ կողմէ արտօնեալ մի պատկերի օծումը կատարելով հանդերձ՝ մի քանի դպրաց առաջին չորս աստիճաններն պիտի տայ։ Զայս ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան ծանուցանելով մնամք յարգանօք

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Պօյաճըգիւղի

Ատենադպիր
Պ. ԿԻՒԼԷՍԵՐԵԱՆ

Ատենապետ
Գ. Ն. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆՑ

23 օգոստ. 1892
Պօյաճը գիւղ

191

ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՀԱՅՑ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԻԵՆՆԱՅ
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԱՆԿԱԼԹԻ

Վարժարանիս դպրոցական տարին պիտի սկսի օգոստոս 31 [Հ. Տ.]։ Սեպտեմբեր 2ին դասախօսութիւնները պիտի սկսին անպատճառ։ Գիտութեանց համար մասնաւոր վկայեալ զաղղիացի եւ գերմանացի նոր ուսուցիչներ առած է վարժարանս։ Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն առնելու ուզողը պէտք է վարժարանիս Վարչութեան դիմել։

Վարիչ
Հ. ԱՆԴՐԷԱՍ Վ. ՃԷՐՄԱԿԵԱՆ

186 2—5

ՔԱԼԱՆԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ՊՐՈՒՍԱ ԿԸՆԴՕՈՒՆԻ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿՆԵՐ։

169 9—12

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Միրմիրանի աստիճան տրուեցաւ Մուսուլի ցեղերու ոմանց պետերէն Միրզա պէյի և Միրլիւլիւմէրայի աստիճան՝ նորա եղբօրն՝ Ալի պէյի ու հօրեղբօրորդւոյը Համզա ու Հիւսէյին պէյերու։

Իւլայի առաջին աստիճան՝ օսմանեան կայս. Պանքայի Տրապիզոնի ճիւղին տնօրէն Անթուան էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ մաքսային ժողովոյ դիւանին գեր-անօրէն Րեշիտ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Եէմէնի նահանգին Մէքթուպճի Ճէմալ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սէյանիկի երեւելի վաճառականներէն Պ. Ալֆրէտ Ալաթինիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Յունաց Ամեն. Պատրիարքին մասնաւոր քարտուղար Եանի Անկէլի Փօլինի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ասմա Ալթըի վաճառականներէն Իզզէթ էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ կայս. Թիկնապահ, Զինուորական Քննիչ Ցանձնաժողովոյ անդամ և Բ. զօրաբանակին հրամանատարի փոխանորդ Մահմուտ փաշայի կնոջ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆՔ.—Հնտախտի դէպքերու վրայ Տրապիզոնի կուսակալութիւնն հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է կայս. պալատան առաջին քարտուղարութեան և Առողջապահական Վարչութիւնն ալ հետեւեալ տեղեկագիրը.

ՊԱՏՃԷՆ ՀԵՌԱԳՐՈՅ

Երէկուընէ մինչեւ այսօր Բլաթանայի մաքրանոցին ու գիւղաքաղաքին մէջ նոր դէպք չէ պատահած։ Նախապէս հիւանդացողներէն երկու մարդեր ոչ-տարափոխիկ հիւանդութիւններէ մեռած են։ Միւս մաքրանոցներու և նահանգին այլեւայլ կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։ Քարանթինայի շղթային պահապան զինուորաց ու ոստիկան-զինուորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

Տրապիզոնի Կուսակալ
24 օգոստոս ԳԱՅՐԻ

ՊԱՏՃԷՆ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՅ

Կէրչի օսմանեան հիւպատոսն հեռագրած է թէ օգոստոս 18ին ի Կէրչ 40 մարդ հնտախտէ բռնուեր և 11ը մեռեր են։ Ի Եէնիքալէ ու յԱքասինախ վեց դէպք ու երկու մահ։ Թէհրանի առողջապահական քննիչին կողմէ եկած հեռագրոյ մը նայելով Մէշհէտի, Ասթէրապատի, Էնզէլի, Րէշտի ու Եէզտի մէջ հնտախտն անհետանալու աստիճանին հասած է։ Օգոստոս 20էն 24, ի Դավրէժ 900 դէպքեր ու 400 մահեր պատահած են։ Ի Թէհրան 800 դէպք ու 320 մահ։ Ի Շիրազ հնտախտը սաստկապէս կը ճարակի։

Լիվրբուլի օսմանեան հիւպատոսն հեռագրած է թէ չորս հրեայ գաղթականներ որք, Ամերիկա երթալու համար Լիվրբուլ գնացեր են, հնտախտէ բռնուելով երկուքը մեռեր են։ Ասոր վրայ անոնց գտնուած հիւանդանոցը շղթայի ներքեւ առնուելով արտաքին յարաբերութիւններէ արգիլուեր է։ Ցարդ այդ հիւանդութիւն ժողովրդեան մէջ չէ ճարակած։

Պերլինի օսմանեան դեսպանն օգոստոս 22 թուականաւ հեռագրած է թէ օգոստոս 20ին ի Պերլին հնտախտի մէկ դէպք ու մէկ մահ պատահած է։ Ի Համպուրկ 626 դէպք ու 116 մահ։ յԱլթոնա, ի Քիէլ, ի Պէլմ և այլ քաղաքաց մէջ հնտախտի դէպքեր կը տեսնուին տակաւ։ Ասկից զատ ի Պերլին օրական բազմաթիւ անձինք կը հիւանդանան հնտախտիկէ, փորհարութենէ և այլ այդ կարգի հիւանդութիւններէ։ Կառավարութեան կողմէ պատուէրներ եղած են ժողովրդեան՝ առողջապահական և հանրային մաքրութեան օրէնքները գործադրելու համար։

Օգոստոս 22ին Կէօնիկի մաքրանոցին մէջ հնտախտի 5 դէպքեր ու երկու մահեր պատահած են։ Բլաթանայի մաքրանոցին ու գիւղաքաղաքին մէջ հնտախտի ո և է դէպք չէ պատահած և հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։ Օգոստոս 22ին ազատ անցագիր տրուած է 43 ուղեւորաց։ Մաքրանոցին մէջ 10 մարդեր մնացած են և հիւանդանոցին մէջ՝ 6։ Օգոստոս 22ին, Վարակեալ տեղերէ Գավագ ժամանած են 12 շոգենաւեր, որոց 11ն ուղղակի Միջերկրական ուղեւորած են առողջապահական պաշտօնէից հսկողութեամբ։ 67 առագաստանաւեր, որոց եկած տեղերուն համար բժշկական քննութիւն որոշուած է, յետ քննութեան ազատ անցագիր ստացած են։ Քարանթինա սպասող 3 շոգենաւերու մէջ գտնուող 82 նաւաստեաց և 122 ուղեւորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։ Օգոստոս 22ին Սինոպի մաքրանոցին մէջ քարանթինայի պայմանաժամն աւարտող 2 շոգենաւք ու 2 առագաստանաւք ազատ անցագիր ստացած են։ Վարակեալ տեղերէ եկող 3 առագաստանաւեր քարանթինայի ենթարկուած են, Քարանթինա սպասող 6 շոգենաւերու ու 15 առագաստանաւերու 403 նաւաստեաց և մաքրանոցին մէջ գտնուող 191 ուղեւորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

24 օգոստոս ՆԱԽԱԳԱՀ
Առողջապահական Վարչութեան

⁂

Տրապիզոնի կուսակալութիւնն օգոստոս 24 թուականաւ հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է Ներքին գործոց նախարարութեան.

Երէկուընէ մինչեւ այսօր Բլաթանայի մաքրանոցին ու գիւղաքաղաքին մէջ հընտախտի նոր դէպք չէ պատահած։ Նախապէս հիւանդացողներէ երկու մարդեր մեռած են ոչ-տարափոխիկ հիւանդութիւններէ։ Քարանթինա սպասող ուղեւորներէ 43ը քարանթինայի պայմանաժամն աւարտած ըլլալով մեկնած են և այժմ 8 ուղեւորք մնացած են։ Երկու փոքր նաւեր ու 10 նաւաստիք եկած ըլլալով, այժմ քարանթինա կ'սպասեն 21 փոքր նաւեր ու 96 նաւաստիք։ Խամիւքէօյի մաքրանոցին մէջ կան՝ նոր եկողներով՝ 238 մարդ ու 209 անասունք։ Ասոնցմէ 146 մարդ ու 107 անասուններ քարանթինայի պայմանաժամն աւարտելով մեկնած են։ Խուբէի մաքրանոցին մէջ կը գտնուին 40 ուղեւորք, ի Կիրասոն՝ 29 մարդ ու 7 անասունք, յՕրտու՝ 39 մարդ 50 անասունք, յԻնէպոլի՝ 7 մարդ ու 5 անասունք և ի Սամսոն՝ 245 մարդ ու 350 անասունք։ 40 ուղեւորք ու 61 անասունք քարանթինայի պայմանաժամն աւարտելով մեկնած են։ Բաց ի Բլաթանայի մաքրանոցէն, միւս մաքրանոցներու ու նահանգին այլ և այլ կողմերուն մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնք բնաւ գոյութիւն չունին։

—Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձի օրն ի Չալթալճա կառավարական պաշտօնատան մէջ՝ ընդունելութիւնք կատարուելով կրօնական, քաղաքային ու զինուորական պաշտօնեայք, հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը կառավարական պաշտօնատունը գնացեր և շնորհաւորական այցելութիւն տալով բարձր մաղթութիւններ ըրեր են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Վարժարանաց աշակերտք եւս կառավարութեան պաշտօնատան բակին մէջ Վեհ. Սուլթանին անուանը ձօնեալ երգեր երգեր են։ Գիշերը չքեղ լուսավառութիւնք ու խրախճանութիւնք կատարուած և ամբութիւններէն թնդանօթներ արձակուած են։ Միեւնոյն հանդէսները կատարուած են նաեւ ի Սիլիվրի և ի Պէօյիւք-Չէքմէճէ։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ հրամայած է որ ի Ճիսըը Մուսթաֆա Փաշա մաքրանոցի տաղաւարները մինչեւ որ չինուին, վըրաններ դրուին անդ՝ Եւրոպայէ գալիք ուղեւորները բժշկական քննութեան ենթարկելու և անդ հանգիստ առնել տալու համար։ Սպարապետի Դուռը կայս. սոյն իրատէն երէկ հեռագրաւ հաղորդեց Բ. զօրաբանակի հրամանատարութեան։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ.—Բարձր. Սպարապետն եւ Ներքին գործոց վսեմ. Նախարարն երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն երէկ կանուխէն Բ. Դուռը գնաց և նոյն պահուն Ելմտական նախարար Վսեմ. Նազիֆ էֆէնտի կայս. Անձնական Գանձուն Նախարար վսեմ. Միքայէլ էֆէնտի և Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընթ եւս Բ. Դուռը ժամանելով, Ն. Բարձրութիւն խորհրդակցութիւն մը կատարեց անոնց հետ։

—Հելլենական դեսպանն, ամերիկեան դեսպանատան գործակատարն և պուլկարական գործակատարն երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց վսեմ. Նախարարին հետ։

ՀԱՑՏԱՐ փաշա, Նոր կուսակալ Կարնոյ, Տրապիզոն ժամանելով կուսակալ Գասրի պէյի, պաշտօնէից ու երեւելեաց կողմէ արժանավայել պատուներով ընդունուեր և պահ մը հանգիստ առնելէ յետոյ ճամբայ ելեր է դէպ ի Կարին։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ․ — Ահաւասիկ վերջին յուլիս ամսոյ մէջ ի Կ․ Պոլիս պատահած մահերու ցուցակն, առողջապահական վարչութեան տումարներէն քաղուած․

	Այր	Կին
Իսլամ	218	258
Քրիստոնեայ	190	127
Հրեայ	16	22
	424	407

Համագումար 831 մահ, որոց 6ը ծաղկախտէ։

Նախորդ տարւոյ միևնոյն ամսոյ մէջ պատահած մահերու թիւն էր 929 (որոց 43ը ծաղկախտէ), որով այս տարուան յուլիս ամսուան մէջ 98 մահ պակաս եղած է։

ՕՍՄ․ ԴԵՍՊԱՆՔ․ — Վիէննայի օսմ․ դեսպան Զիա պէյ որ գիւղագնացութեան կը գտնուէր յԱպազիա, երէկ Վիէննա դարձեր է։

Հռոմի օսմ․ դեսպանատան խորհրդականն ու պաշտօնէից մէկ մասն արձակուրդով բացակայ գտնուելուն պատճառաւ, դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյ հարկադրուեր է յետաձգել իւր մեկնումն ի Կ․ Պոլիս։

ՀԱՆԴՍՏԵԱՆ Թոշակի վարչութիւնն յառաջիկայ շաբթու ի նիստ պիտի գումարուի, խորհրդակցելու համար թէ ի՛նչ եղանակաւ կրնայ գործածել իւր սնտուկին մէջ պատրաստ գտնուած 100,000 ոսկին։ Վարչութեան անդամոց ոմանք այն կարծիքէն են թէ լաւ կ'ըլլայ այդ գումարն յատկացնել տուներու շինութեան որք պիտի նպաստեն նաև մայրաքաղաքիս բարեզարդութեան։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՔ․ — Երէկ Մալիյէի պաշտօնատան մէջ Ելմտական Նախարար Վսեմ․ Նազիֆ էֆէնտիի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Յանձնաժողովը կը կազմէին Առևտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Վսեմ․ Թէվֆիգ փաշա, կայս․ անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ․ Միքայէլ էֆէնտի, Օսմ․ կայս․ Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ և Մալիյէի գըլխաւոր պաշտօնեայք ոմանք։

—Երէկ Խարիճիյէի պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ ընդ Նախագահութեամբ Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Տատեան Վսեմ․ Յարութիւն փաշայի և մաքսային սակացոյցերու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆՔ․ — Սեբաստիայէն կը գրեն թէ, Կ'ըրաէ Ս—ն—ն, մէկ քանի օր առաջ Աղֆզլյէ գաւառակին մօտ տեղ մը Աղչէտաղի Գուրչունլու Հէյուք գիւղացի Բէօր Սիլօ անուն աւազակն իւր մէկ քանի ընկերներով յարձակեր է Կիւրին գաւառակի բնակիչներէն Նորսիս օղլու Յակոբի ու երկու ընկերացը վրայ և առանց գոյքն և այլն յափշտակեր է։ Այս դէպք իմացուելով՝ խուզարկութիւնք կատարուած և շնորհիւ Վեհ․ Սուլթանին ձերբակալուած են Բէօր Սիլօ ու ընկերը՝ Պէքիր և միւսներն ալ կը խուզարկուին։

—Դարձեալ նոյն թերթին կը գրեն թէ օգոստոս 6ին Տէրսիմի քիւրտերէն Գօչուշազը Հիւսէյին, Հասան ու իրենց տասնևեօթը ընկերք Բուլանըխ գիւղախումբին մէկ գիւղին մէջ աւազակած ըլլալով, այդ կողմերը գտնուող շրջան ոստիկան-զինուորք հասեր են։ Աւազակները փախեր և նոյն պահուն ասոնցմէ երկուքը վիրաւորուեր են։

ԳՐՔԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ․ — Ըստ տեղեկութեանց Ս—ն—ի, կրթական նախարարութիւնը գրած է Դատական նախարարութեան որ դատարանի վճռով հաստատելի պարտքի մը համար երբ գործադիր պաշտօնեայք ձեռնարկեն պարտատիրոջ ունեցած գրքերուն վաճառման, աճուրդի դրուելէ առաջ այդ գրքերը քննուին և ուշադրութիւն ըլլայ որպէս զի վնասակար և գործածութիւնն արգիլուած գրքեր չըլլան։ Դատական նախարարութիւնն, ըստ այնմ, հարկ եղած հրահանգը տուած է որոց որ անկ է։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ԱՐԿԱԾ․ — Շաբաթ իրիկուն ասիական երկաթուղւոյ 337րդ քիլօմէտրին վրայ բեռնաբարձ կառախումբ մը ճամբէն ելնելով, տասն-երկու վակոններ կտոր կտոր եղեր և մէջը գտնուած գործաւորներէ վեցը՝ ծանրապէս և եօթը թեթև կերպիւ վիրաւորուեր են։ Յետ քննութեան հաստատուած է թէ այդ արկած պատահած էր՝ մեքենավարին կողմէ վայրաշարժին չափէն աւելի ոյժ տրուելովը։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն ու ընկերութիւնն հարկ եղած միջոցները ձեռք առած են վիրաւորեալները դարմանելու համար։ Վիրաւորեալներէ երկուքն երէկ իրիկուն աստ բերուելով գերմանական հիւանդանոցը տարուեցան։

ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻԻ ԱՐԿԱԾԸ

Բերայի Թաղապետութեան պաշտօնատան մէջ՝ Քաղաքապետ Վսեմ․ Րըտվան փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուելով երէկ, խորհրդակցութիւններ կատարեց փլած շէնքին նկատմամբ ասկից վերջը կատարելի գործողութեանց վրայ։ Յանձնաժողովը կը կազմէին թաղապետական երկրաչափներ ինչպէս նաև ճարտարապետներ ու այլ մասնագէտներ։ Յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի նաև քննել այդ արկածի շարժառիթն, իւր ներկայութեանը կոչեց նոյն շէնքի առաջին յանձնառու Մավրօկօրտաթօ, երկրորդ յանձնառու Թէոտէքին ու երրորդ յանձնառու Ֆրանչէսքօն ու ասոր ընկերը Միխալ Քրիքին։ Ասոնք հարցաքննութեան ենթարկուեցան և միանգամայն քննուեցան շէնքին քարտէսներն ու յատակագծերը։ Երկրաչափներու և ճարտարապետներու մեծ մասը կարծիք յայտնած են թէ շէնքին առաջին յարկին տակը՝ գետնայարկին վրայ երկաթեայ միակ գերան մը դրուած և այդ գերան կլոր քարի մը վրայ զետեղուած ըլլալով, առաջին յարկին հորիզոնական երկաթեայ գերաններուն տակը դրուած էր․ գերանին տակը դրուած քարը շէնքին ծանրութեան չդիմանալով կոտրած և այդպէս փլած էր։ Իսկ փոքրամասնութիւնն՝ այդ արկածին իբր շարժառիթ ցոյց տուած է երկաթեայ գերաններու պահանջուած չափէն աւելի կարճ ըլլալն։

Յանձնաժողովը նկատողութեան առնելով շէնքին արդի վիճակը, կարծիք յայտնած է թէ պեղման գործողութիւնք վըտանգէ զերծ չեն։ Շէնքին արդի վիճակը ցոյց տուող քարտէս մը և յանձնաժողովոյ կողմէ պատրաստուած տեղեկագիրը կայս․ պալատ ղրկուած են Վեհ․ Սուլթանին մատուցուելու համար։

Կայս․ աւագ Թիկնապահ Շաքիր փաշա երէկ արկածի վայրն երթալով քննութիւն մը կատարած է։ Ն․ Վսեմութիւն պատրաստել տուած է նաև ցուցակ մը, յորում նշանակուած են արկածելոց օգնութեան փութացող պաշտօնէից անունները։

Սոյն արկածի պահուն մեռած գործաւորք են՝ Մուսթաֆա, Հիւսէյին, Պէքիր, Իսլամ, Հիւսէյին, Լէօնիտ և շէնքին յանձնառուներէն մին՝ Եորկի։ Վիրաւորեալք են, Եանի, Թոմա, Քօստի, Յակոբ, Հասան, Մէհմէտ, Իսմայիլ, Յակոբ, Պալաթցի Սալամօն, Պիթլիսցի Մարգար և Քօստի Նիքօլա։ Դիակներու միոյն վրայէն վեց ոսկի գտնուեր է։

Շէնքին փլչելու պատճառին վրայ հետևեալ տեղեկութիւնք առնուած են։ Շէնքին վեց յարկերուն յենման կէտը եղող սիւներէ մին, որ ամբողջ ծանրութիւնը պիտի տանէր, պահանջուած հանգամանքները չունենալէ զատ, պատուանդանն ալ կոտր կոտր Թրէքմէճէի քարերէ շինուեր և մինչև երրորդ յարկն այդ եղանակաւ բարձրացուեր է։ Այդ յարկէն յետոյ երկաթէ գերան մը դրուեր է, որուն պատուանդանը ծանրութեանը չդիմանալով ճեղքուեր է։ Այդ պարագայ թէև նախապէս ուշադրութիւն գրաւեր է, և շէնքին տէրն Արսլան Օղլուն ալ իմացեր է, սակայն ճեղքուած տեղերը չիմէնթօյով գոցուեր են։ Արկածը պատահած պահուն այդ ճեղքերն երթալով բացուեր և գործաւորք տեսնելով որ երկաթեայ գերանն ալ տեղէն խախտեր է, իմաց տուեր են հինգերորդ յարկը գտնուող ճարտարապետին, որ հրամայեր է ճեղքուածները չիմէնթօյով գոցել։ Նոյն պահուն ահա պատահեր է արկածը։

Ձերբակալուած ճարտարապետք արձակուած են դրամական երաշխաւորութեամբ։ Ճարտարապետք ու յանձնառուք հարցաքննուելով յանցանքն իրարու վրայ ձգեր են և մին ալ ըսեր է «Ճարտարապետ Թէոտէքին ըսինք թէ երկաթները փտտած են և չեն կրնար շէնքին ծանրութեանը դիմանալ, սակայն ինքը պատասխանեց թէ պէտք էր գործածել զայնս և մենք ալ համակերպեցանք։ Ասկից զատ փայտեայ գերաններու տակերն ևս փտտած էին»։ Շէնքին տէրերն ու ճարտարապետք յայտարարած են թէ Մավրօկօրտաթօ՝ շինութեան սկսուելէն մինչև այն օրը գործի խառնուած չէր։

Քաղաքապետ Րըտվան փաշա երէկ առաւօտ տախտակորմով գոցել տուաւ շէնքին չորս կողմը։ Բերայի կառավարիչ Հիւսէյին պէյ երէկ գտնել տուաւ արկածէն ազատող տասներկուքի չափ գործաւորներ, որք բժշկական քննութեան մը ենթարկուեցան և այդ քննութեան արդիւնքը տեղեկագրով մը մատուցուեցաւ Վեհ․ Սուլթանին։ Այդ տասներկու գործաւորաց չորսը կատարելապէս առողջ են․ իսկ միւսներէ ոմանք թեթև կերպիւ վիրաւորուած են և ոմանք ալ՝ իբր յուզման արդիւնք՝ այլ և այլ թեթև հիւանդութեանց ենթարկուած։

Ըլլըզի հիւանդանոցին ու Թաղապետական հիւանդանոցին մէջ գտնուող վիրաւորեալք տակաւ կ'ապաքինին։ Չորս վիրաւորեալք, որք մինչև ցարդ Թաղապետական հիւանդանոցը կը գտնուէին, այսօր Ըլլըզի հիւանդանոցը պիտի փոխադրուին։

* *

Թէփէ-Պաշըի աղետալի արկածին պատասխանատու ճանչցուող անձանց նախնական հարցաքննութեան թուղթերն այսօր պիտի յանձնուին Դատական Նախարարութեան։

Կարգ մը ուրիշ դատեր ալ պիտի բացուին, կ'ըսուի։ Թրամուէյի ընկերութիւնը որուն կառաց երթևեկութիւնը դադրեցաւ ուրբաթ օրէն մինչև երէկ առաւօտ, օրական 6000 ղրուշի գումար մը կը պահանջէ շէնքին տէրերէն՝ իբր վնասուց հատուցումն։ Այս վերջինք, Ֆրէսքօ և Բինթօ ևս, իրենց կողմէ դատ կը բանան շէնքին ճարտարապետներուն դէմ, ըսելով «Մենք պայմանագիր կնքեցինք ձեզի հետ, որպէսզի շէնք մը կառուցանէք մեզ, ամրութեան և բարեձևութեան բոլոր պայմաններն յարգելով։ Արդ, ձեր յանցանքով շէնքին մէկ մասը փլաւ և բոլորովին պիտի կործանենք զայն։ Հետևաբար մեզ համար դրամական վնասու, ժամանակի կորուստեան և մանաւանդ բարոյական պատասխանատուութեան խնդիր մը կայ, որոց դէմ պատասխանատու կը ճանչնանք»։ Անդին, Պ․ Բաղանով՝ որուն տունը արկածեալ շէնքին կից գտնուելուն, բաւական վնասուած է, վնասուց հատուցում կը պահանջէ։

Երբ այսքան զոհեր ունեցաւ Թէփէ-Պաշըի արկածն ու բազմաթիւ ընտանիքներ սգոյ ու թշուառութեան մատնեց, հանրային կարծեաց առջև դատապարտելի է նիւթական վնասուց հատուցում պահանջելու համար վերոյիշեալներուն կողմէ բացուած դատերն, մանաւանդ հողին ու շէնքին տէրերուն որք պատասխանատուութենէ զերծ չեն։ Ընդհակառակն, թէ՛ Պ․ Բինթօ և Ֆրէսքօ, և թէ ուրիշներ միանալու են նպաստելու համար արկածեալ անձանց ընտանիքներուն։ Եթէ այդ տարաբաղդներէ իւրաքանչիւրին վիճակը պրպտել հարկ ըլլար, սրտայոյզ էջեր կը գրուէին։ Կը պատմուի, օրինակի համար, թէ այն գործաւորը, Տիմիդրի, որուն գըլուխը մարմինէն անջատուած գտնուած էր, այրի մը և հինգ զաւակներ կը թողու անպատսպար։ Խեղճ մարդը արկածէն շաբաթ մը առաջ ըսած էր իւր կնոջ թէ չուզեր աշխատիլ այդ շէնքին մէջ որ խախուտ կ'երևի իրեն և կը վախնայ որ վտանգ մը յառաջ գայ։ Կինը ստիպեց ամուսինը որ ձեռնթափ չըլլայ մինչև որ ուրիշ գործ մը գտնէ, վասն զի պիտի զրկուէին օրական 20 ղրուշէն որ իրենց ապրուստի միակ միջոցն էր։ Դժբաղդ Տիմիդրիի նախազգացումն իրականացաւ և հեզ գործաւորը զոհուեցաւ։ Այնալը-Չէշմէի կողմն, ուր կը բնակէր, հանգանակութիւն մը կատարուեր է յուղարկաւորութեան ծախքն հոգացուելու և կնոջն ու զաւակներուն քիչ մը դրամ տրուելու համար։ Այսպէս ուրիշներ ալ։

Բարեբաղդաբար, Վեհ․ Սուլթանն՝ որուն բարեգթութիւնն ու մարդասիրութիւնը չափ ու սահման չունի, բոլոր արկածելոց նկատմամբ բարեհաճած է իւր հայրական ողորմածութիւնը շնորհել, վիրաւորեալները դարմանել տալով, չքաւորաց օգնութիւն շնորհելով, և այս ահռելի աղէտի պահուն՝ սփոփած է ու կը սփոփէ ամեն վիշտեր ու նեղութիւններ։

* * *

Այս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ Վեհ․ Սուլթանն իւր հայրական հոգածութեամբ բարեհաճած է դրամական պարգևներ շնորհել գործաւորներու ընտանեաց։ Ն․ Կ․ Վեհափառութիւն միանգամայն հրամայած է նաև հոգալ գործաւորաց ամեն պէտքերը։

ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԻԺ․ — Սեբաստիայէն կը գրեն թէ Զօլաք Ալի անուն Չէրքէս գաղթական մը, որ Եւդոկիոյ մէջ աւազակութիւն ընելով մէկ քանի մարդեր սպաննած էր, Սեբաստիոյ պատժական դատարանին կողմէ մահուան դատապարտուած էր։ Այդ վճիռ Վճռաբեկ ատենին կողմէ հաստատուած ըլլալով, կայս․ Իրատէ մը հրամայած էր գործադրել զայն։ Հետևաբար Զօլաք Ալի օգոստոս 6ին ի Սեբաստիա կախաղան հանուեր և դիակը յօրինակ այլոց քսան և չորս ժամ թողուելէ յետոյ, հետևեալ օրը թաղուեր է։

ԱՐԿԱԾ․ — Երէկ միջօրէին Ակսարայէ մեկնող Թրամուէյի կառք մը, խուլ մարդ մը տապալեց։ Խեղճ մարդը անիւներուն տակը մնալով ճմլուեցաւ և քիչ յետոյ մեռաւ։

ՈՃԻՐ ՄԸ ՇՈԳԵՆԱՒԻՆ ՄԷՋ․—Երէկ իրիկուան ժամ 10ին Ոսկեղջիւրի շոգենաւերէ միոյն մէջ ոճիր մը գործուեցաւ։ Ռէժիի գործարանին գործաւորաց պետ Պոտոսաքի Սէֆէրեատի էֆէնտի շոգենաւին մէջ վիրաւորուեցաւ Ալի անուն մարդու մը կողմէ։ Ալի, որ նոյն գործարանին մէջ կ'աշխատ'ր, ինչ ինչ պատճառներով արտաքսուած ըլլալով, Պոտոսաքի էֆէնտիի դիմած էր կրկին անգամ ընդունուելու համար և այս վերջինը չէր ընդունած։ Ալի երէկ կրկին անգամ Պոտոսաքի էֆէնտիի դիմած և մերժուած ըլլալով, իրիկունը այս վերջինոյն գտնուած շոգենաւը մտնելով՝ շոգենաւը Ճիպալիի ու Եէմիշի մէջտեղը ժամանելուն, Պոտոսաքի էֆէնտիի մօտենալով խօսակցութեան մտաւ, որ կռուի յանգելով Ալի դաշոյն մը քաշեց և մխեց Պոտոսաքիի անութին տակ և մէկ թևն ալ վիրաւորեց։ Ալի շոգենաւին մէջ բռնուելով յանձնուեցաւ Եէմիշ Իսկէլէսիի ոստիկանութեան պաշտօնէից։ Վիրաւորեալը Ղալաթիա դեղարան մը տարուելով նախնական դարմաններ եղան և անտի Թաղապետութեան հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ։ Հարցաքննիչ դատաւորք վիրաւորեալոյն յայտարարութիւններն արձանագրեցին։ Պոտոսաքի էֆէնտի բաւական արիւն կորսնցուցած ըլլալով, բժիշկներն յայտարարած են թէ կեանքը վտանգի մէջ է։

ԳԱՍԸՄ-ՓԱՇԱՅԻ ձորը գոցելու համար, առողջապահական վարչութեան սնտուկին մէջ պատրաստ գտնուած 60,000 ոսկւոյ փոխատուութեան սկզբամբ հաւաներ են կ'ըսուի, նոյն վարչութեան օտար պատուիրակք։

Պ․ ՍԻՆԿՐՈՍ, մեծահարուստ Յոյն բարերարն, որ Եւրոպայէն մայրաքաղաքս եկած էր իր կնոջ հետ, երէկ Պիրէոն ուղևորեցաւ իբր զբօսանելով։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ընկերութեան հասոյթն եղած է, վերջին օգոստոս ամսուան մէջ (Ն․ Տ․) 571, 247․30 ղրուշ, այսինքն 400 ոսկի պակաս յուլիս ամսուան հասոյթէն որ էր 617, 424․20 ղրուշ։

ԸՆԿԵՑԻԿ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐ․ — Ձեռնհաս իշխանութիւնը նկատելով որ աստ անդ ձըգուած ընկեցիկ մանուկներ, որք Թաղապետութեան ու ոստիկանութեան պաշտօնէից կողմէ գտնուելով որբանոցներն ու հիւանդանոցները կը յանձնուին, ուր կը պատսպարուին և կը կերակրուին, երբ մեծնան կարելի է որ յանկէտս ամուսնանան իրենց եղբայր և կամ քոյրերուն հետ, հրահանգ տուած է որ ընկեցիկ մանուկներու համար Թաղապետական պաշտօնատանց մէջ տումարներ գտնուին, ուր արձանագրուին անոնց նկատմամբ կատարուած մանրամասն քննութեանց արդիւնքն։ Եւ երբ այդ կարգի մանուկներ մեծնալով ամուսնանալ ուզեն, այդ քննութիւնները կրկին անգամ աւելի ընդարձակ կերպիւ կատարելէ յետոյ տրուին ամուսնութեանց արտօնութիւնները։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացունէ ՄԻՆԵՕՆ (Mignon) ի նպաստ Օր․ Պրիւզի։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՀՆՏԱԽՏՆ ԵՒՐՈՊԱ

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿ, 4 Սեպտ․— Քիէվի մէջ ևս հնտախտ ծագեցաւ։

ՓԱՐԻԶ․— Փողոցները զինկոյի քլորիւտով կ'ոռոգուին, ապահովման համար։ Ի Սէնդ-Ուան՝ 1 վարակեալ, Շէնպուռի մօտ՝ 2 վարակեալ 1 մեռեալ։ Հավրի վիճակը կը բարւոքի։ Իսկ ի Փարիզ երէկ հնտախտակիրաց համաճարակը թեթևապէս աւելցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ․— Պաշտօնական․—Սթատ գաւառին մէջ, Սեպտ․ 2ին, 6 վարակեալ, 2 մեռեալ․ Համպուրկի գաւառին մէջ 5 վարակեալ 2 մեռեալ․ Պիլէֆէլտի մէջ 1 վարակեալ։ Ի Մէքլէմպուրկ, 12 տեղեր, Օգս․ 25էն մինչև 1 Սեպտ․, 30 վարակեալ, 11 մեռեալ։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ․—Երեկուան նայելով, այսօր հիւանդներու և մեռեալներու փոխադրութիւնը նուազած կ'երևի Համպուրկի փողոցներուն մէջ։

ՊՐԷՄԷՆ․—Երէկ 2 մեռեալ 1 վարակեալ։

ԱԹԷՆՔ․—Աթէնքի մէջ հնտախտի գոյութեան սուտ լուրն հրատարակող լրագիրը դատի պիտի ենթարկի։ Յայտնի է թէ այս լրոյն պատճառաւ Թուրքիա քառանդինայի ենթարկեց Յունաստանէ եկող նաւերը։ Հավրէ եկող նաւեր 11 օրեայ քառանդինա պարտին կրել։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ․ — Թուկիա շոգենաւն որ հոս եկաւ, ճամբայն 23 մեռեալներ ունեցած է հնտախտէ։ Մէջը տակաւին 10 հընտախտաւորք կան։

ՔՐԻՍՏԻԱՆՍԱՆՏ (Նորվէկիա)․ — Համպուրկէ եկած նաւու մէջ մարդ մը հնտախտէ բռնուած է։

ՍԱՎՈՒԱՅԻ ՄԻԱՑՈՒՄԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀԵՏ

ՇԱՆՊԷՐԻ․ —Պ․ Քառնօ, զօրահանդէսին ներկայ գտնուելէ յետոյ, ընդունեց իշխանութիւններն և գործաւորական պատգամաւորութիւններ, որք յայտարարեցին թէ Սավուա, որ 100 տարի յառաջ կամովին Ֆրանսայի հետ միացած էր, որ Մեծին Նաբոլէոնի վերջնական պարտութենէն յետոյ բաժնուած էր Ֆրանսայէն և Իտալիոյ հետ միացուած, Սավուա, որ Նափոլէոն Գ․ի օրով Իտալիոյ կողմէ կամովին թողուեցաւ Ֆրանսայի՝ ի փոխարէն Ֆրանքօ-իտալեան նիզակակցութեան ընդդէմ Աւստրիոյ, Սավուա, ընդ նմին Նիս, այժմ ամենայն սիրով և համակրութեամբ յարեալ է Ֆրանսայի, և կը փափաքի որ այս անգամու միութիւնն ըլլայ վերջնական։ Մեծ տպաւորութիւն յառաջ բերաւ հանդէսն որ հոս տեղի ունեցաւ՝ ի պատիւ Սավուայի միացման կառուցուած յիշատակարանին բացման առթիւ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՇԱՆՊԷՐԻ, 4 Սեպտ․ (տե՛ս վերի Հեռագիրն․)—Հացկերոյթին մէջ, Հանրապետութեան Նախագահն ըսաւ իւր բանախօսութեամբ թէ հայրենասիրութեան գործն է Ֆրանսան զարգացնել ներքուստ և յարգելի ու մեծարելի ընծայել արտաքուստ։ Ֆրանսա, հանդարտութեան և խաղաղութեան պահպանման հետամտելով, օտար ազգերուն վստահութիւն պիտի ներշնչէ Հանրապետութեան վրայ։

ՓԱՐԻԶ, 4.—Առողջապահական վիճակը բարւոքելու վրայ է։ Երէկի Փարիզի հիւանդանոցները բերուեցան 41 հնտախտաւորք, և արդէն բերուածներէն չորս հոգիք մեռան։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 25 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 5/8
3 » Փարիզի	»	23

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց․ [Միաց․ Դ․ Սէրի]		23 19 1/2
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	23 19
Կէս օրին		23 18 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		84 07
» » ժամ 5ին		84 08

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Սէրի	52 1/4
»	»	28 3/4
»	»	23 19

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻՔ

Ասսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 05
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 30
Պանք տը Բօնս	» »	4 30
Սոս. Շանժ է վալէօր	» »	4 18
Ռէժի	» »	17 06

Թրամուէյ	» »	592 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	87 1/4
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի Դ. Կ.		86

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 22
Անգլիական ոսկի	»	110 07
Մարք Գերմանական ոսկի]	»	107
Իմբէրիալ	»	89 20
Քրիմիգ	»	51 15
Րուպլ Թղթադրամ	»	9 02
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	107 33
Մանր արծաթ	»	101 10
Մէթալիք	»	98 10
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 5 Սեպտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	100 47 1/2
» » 4 1/2 %	105 60
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 67 1/2
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	463 75
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	436 25
Օսմանեան Երկաթուղի	88
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	394 37 1/2
Պանք Օթօման	579 37 1/2
Քրէտի Լիոնէ	808 75
Իտալական Ռանթ 5 %	92 67 1/2
Եգիպտական միացեալ	496 25
Ձէք Լոնտրայի վրայ	25 19
Օսմանիյէ Օսմանեան քոնսօլիտէ)	388 75

ԼՈՆՏՈՆ, 5

Անգլ. քոնսօլիտէ	97 06
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 50
» » » Ա.	52 1/4
» » » Բ.	28 3/4
» » » Գ.	21 5/8
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	94
Պանք Օթօման	13
Ատընի երկաթուղի	20 1/2
Դասապայի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	98 1/2
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	104
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոշիլտ)	104
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 312

ՎԻԵՆՆԱ, 5

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 95
» Փարիզի »	47 62
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթք	— —
» Երկաթուղի	44 70

ՊԵՐԼԻՆ, 5

Օսմանեան Երկաթուղի	91 20
Օսմ. Ռէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 340
» Փարիզի »	80 90

ԾԱՂԿԱՄԱՐՏԻՆ առթիւ որ այս կիրակի օր տեղի ունեցաւ ի Թարապիա, մեր աշխատակից ԷՄՄԱ հետևեալ բանաստեղծութիւնն յանձնած է մեզ ի հրատարակութիւն․

ԾԱՂԿԱՄԱՐՏ ԾԱՂԿԱՆՑ
Ի ՎԵՐԻՆ ՎՈՍՓՈՐ

Կապոյտ ծովուն մեր դաշտեր
Ծաղկանց պարտէզ են դարձեր,
Ճակատամարտ է ծաղկանց,
Ճակատամարտ գեղուհեաց։

Կազ է կըռուի գեղեցկաց՝
Գունագեղից հետ ծաղկանց․
Ծըփան կոհակք մարդկային,
Ջեռան յափս Վոսփորին։

Սուրան նաւակք ի ծովեր՝
Կամարակապ գոյնզգոյն,
Արշաւեն կառք ի ծովեզր՝
Ծաղկանց կողովք ակաղձուն։

Ծաղկապըսակ են նաւեր,
Ծաղկապըսակ աղջիկներ․
Ծաղկանց ամէն թագուհի՝
Իշխէ Փլորա յայս տօնի։

Բիւր են Ասողիկք փըփրածին՝
Մեծամօրի Վոսփորին․
Են աստ բանակք գեղեցկաց՝
Ճակատամարտ յայս ծաղկանց․

Միմեանց եղեն բանալիք,
Ելնեն հասին յայս ի դիր․
Տարափ ծաղկանց թոթափին,
Նազուկ կուսանք բեկբեկին։

Վազն ի վազին են եկեր,
Ամէն կողմէն աստ հասեր․
Աստ են մրցանք գեղեցկաց՝
Գան ի պայքար ընդ ծաղկանց։

Են որ ի կառս սրբարշաւ,
Են որ ընդ ծով նաւարշաւ,
Գեղանուշից են մրցանք՝
Ա՜հ ով կալցէ մրցանակ․․․։

Ծաղկանց դրժխոյն Փլորա՝
Ամայացեալ ի վերայ
Իւր պարտիզաց կունայի,
Եւ տխրութեամբ համակի․․․

Դատարկացան իւր ածուք՝
Լեալ մրցանակ գեղեցկաց,
Զերդ Օփէլիաս ալէծուփք,
Եւ կամ կոխան նազուհեաց։

Զրնաց ծաղիկք Վոսփորին՝
Ծաղիկք անշունչք, շընչաւորք,
Իւրեանց գեղովք անցաւոր
Նախանձարկուք աստ փայլին։

Կոյսք Վոսփորի են Պարիկք,
Եւ շիկնեցաք դո՜ւք ծաղի՛կք՝
Ի տես այսոց, գեղեցկաց,
Աչաց սիրուն նարկիզաց,

Յակինթաձոյլ հոպոպեաց
Դանգրագեղ զիսակաց,
Պայծառ շուշան նազելեաց,
Վարդակարմիր սիրուհեաց։

Ճակատամարտ է ծաղկանց՝
Ճակատեցան գեղապանծք՝
Գեղանուշից այս մրցանք՝
Արդ ո՞վ տարցէ մրցանակ․․․։

ԷՄՄԱ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐ

(Շրջաբերական)

Քարանթինայի ներկայ շրջանին մէջ և մինչ ցնոր տնօրինութիւն, բժիշկ ունեցող առողջապահական կայարանք արտօնեալ են գործադրել հետևեալ տրամադրութիւնները․

1․ Բժշկական կանոնագրական այցելութենէն ետք, ազատ անցագիր պիտի տրուի ամեն այն նաւի որ ժամանէ առողջապահական բժիշկ ունեցող Նաւահանգիստ մը, վարակեալ երկրէ մը բաժնուելէն տասն և հինգ օր ետք, որուն շոգենաւերն ենթարկուած ըլլան հնգօրեայ քարանթինայի։

2․ Այս պայմանաժամ պիտի բարձրացուի տասն և հինգէն քսանեչորս օրի, եթէ նաւն եկած է երկրէ մը որուն նաւերը ենթարկուած ըլլան տասնօրեայ քարանթինայի։

3․ Որոշուած է որ վերոյիշեալ պայմանները ունեցող շոգենաւերն այն ատեն կարենան օգտուիլ այս տրամադրութիւններէն երբ ունենան ազատ անցագիր անվթար Նաւահանգիստէ մը յանձնուած՝ վարակեալ երկրէն մեկնելնէն ետք․ և երբ, միւս կողմէ, իրենց առողջական վիճակն աղէկ ըլլալն հաստատուի բժշկական այցով։

4․ Այս տասն և հինգ կամ քսան և չորս օրուան պայմանաժամին լրումէն առաջ հասնող նաւերը պիտի ենթարկին ամբողջական քարանթինայի, և եթէ այս կանոնագրութիւն տրամադրէ, մաքրանոցաւոր նաւահանգիստ մը պիտի ղրկուին։

5․ Օտար Նաւահանգիստի մը մէջ կատարուած քարանթինան պիտի զեղչուի մեր քարանթինայէն․ սոյն պայմաններն ունեցող նաւերուն այս յաւելուածական քարանթինան պէտք է կատարուի մեր մաքրանոցաւոր նաւահանգիստներէ միոյն մէջ, եթէ այս է կանոնագրութեան տրամադրութիւնը․ այսպէս մեր կանոնագրութիւնը տասնօրեայ քարանթինա ըլլալով, շոգենաւ մը որ հինգ վեց օր կատարէ զայն օտար Նաւահանգստի մը մէջ, այլ ևս հինգ կամ չորս օրուան քարանթինա միայն պիտի կրէ մեր մաքրանոցաւոր նաւահանգիստներէ միոյն մէջ։

6․ Օսմ․ Նաւահանգիստ մը հասնող նաւապետները պարտաւոր են տալ առողջապահական պաշտօնէութիւններու կողմէ խնդրուած ամեն տեղեկութիւններ, ոչ միայն իրենց վերջին ուղևորութեան, այլ և այն տեղերուն վրայ յորս հանդիպած են նախորդ ուղևորութեան միջոցին։ Ի չգոյէ վաւերական թղթոց, բաժէնթի կամ շոգենաւային այլ թղթերու ի մասին իրենց վերջին ուղևորութեան, նաւապետք պարտին գրաւոր վկայութիւն մը ներկայացնել իրենց ստորագրութեամբ։ Երբ նաւապետ մը մերժէ կատարել այս ձևակերպութիւններ, իր նաւ կասկածի ներքև պիտի դրուի և իբր այն, քարանթինայի ենթարկի։

Ընդհ․ Տնօր․
ՏՈՒՔԹ․ ԲՈԶՈՆԻ
Կ․ Պոլիս 23/4 սեպտ․ 92

ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԱՃՈՒՐԴՈՎ
ՄԵԿՆՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ

Յառաջիկայ ուրբաթ, 9 օգոստոս, ժամը 2ին յետ միջօրէի և յաջորդ կիրակին, 11 օգոստ․ ժամն առտուան 10ին պիտի ձեռնարկուի ճոխ կահ կարասիի վաճառման Պ․ ԿՈՄՍ ԿՐԱՑԻԱՏԷԼԻ տան, Բերա, Համալ Պաշի փողոց, թիւ 76, Անգլ․ դեսպանատան մօտ։

Կահ կարասին է Լուի ԺԵ․ ի սրահի կահեր, լամպարներ, հայելիներ, իտալական յախճապակիներ, պատկերներ, գրասենեկի կահեր, ննջասենեկի ամբողջ զարդեր, հայելաւոր դարակներ, անկողնոյ կազմածք, ճաշասրահի կաղնեփայտէ․ կահեր, անօթք խոհանոցի, ևն․ Թրքական երեք մեծ գորգեր և զանազան պզտիկ գորգեր։

Այցելելու համար դիմել ստորագրելոյն գրասենեակն ի Ղալաթիա, Բէրչէմպէ-բազար։

Կ․ Պոլիս, 5 սեպտ․ 1892
Է․ ՏԸ ՔԱՍԹՐՕ
Գնահատիչ աճուրդաւոր
194 1—4

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ․ ՊՈԼՍՈՅ

Հասոյթք ուղևորաց

1892 Օգոստոս 1էն մինչև 31

	Օրական	Ամսական
Պէշիքթաշի գիծ	5,929.31	183,808.50
Աքսարայի »	5,584.07	173,106.25
Շիշլիի »	6,913.90	214,331 —

Կ․ Պոլիս, 2 սեպտեմբեր, 1892
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

THE TRIDENT LINE

Ստորագրեալքս կը ծանուցանենք թէ գործակալ կարգուած ենք վերոյգրեալ ԹՐԻՏԷՆԴ ԼԱՅՆ շոգենաւային ընկերութեան ի Կ․ Պոլիս։

ԿԻԼՔՐԻՍԹ, ՈՒՈԼՔԸՐ ԵՒ ԸՆԿ․
1 սեպտ․ 92
184 2—3

«Փլավիեան» շոգենաւը, կը սպասուի Լիվրբուլէն դէպ ի ամսոյս 15։
Գործ․ Փլավիեան գծի ընկ․
ԷՏ․ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէյի Խասսայի Շահանէնէ ալընաճագ օլան միւթէնէվվի էշեքլէրին աարկը իլէ րուպէնը դէյկը վէ ինկիլիզ բիրինճինին գարարը գալմիշ ալդսմը րումինին 26ընճը չարշանպիհ կինի միւքեյէճէկլինէն իմթաա թալիբ օլանլարըն եէվմիմէզգիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթէ 9ա գատար Խազինէյի ճէլիլէնէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
23 աղուստոս 2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸՆ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,056,9
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. Նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ծխելոյն համար մինչև ցարդ վճարած գումարն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ· սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Հավզաթ Չըմըշկէզէք Օվաճըգ մէվգըլէրինտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ իչին մահալլինճէ մէվգըի միւնագասասա պուլունան էրզագըտան նանը ազիգին 31, գօեուն էթինին 86, սըղըր էթինին 48, սատէնին 265, էրզին 73, Թուզըն 30, սօղանըն 13, մօմըն 105, սապօնըն 190, կազըն 100, հաթապըն 4, չայիրին 27, սամանըն 5, չէքէրին 195, իւզիւմիւն 68, Փասուլեանըն 28: Մազկէր վէ մէվգըինտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ իչին նանը ազիգին 29, գօեուն էթինին 75, սըղըր էթինին 50, էրզին 73, սատէնին 260, Թուզըն 28, սօղանըն 11, մօմըն 149, սապօնըն 189, կազըն 59, հաթապըն 4 չայիրին 24, սամանըն 6, չէքէրին 190, իւզիւմիւն 63, Փասուլեանըն 29, Բախ մէվգրինտէքի ճիւնուսը ճէնսալը միւլիւքեանէ իչին նանը ազիգին 30, գօեուն էթինին 75, սըղըր էթինին 43, էրզին 77, սատէնին 260, Թուզըն 28, սօղանըն 13, մօմըն 150, կազըն 100, սապօնըն 185, հաթապըն 3, չայիրին 27, սամանըն 6, չէքէրին 195 իւզիւմիւն 68, Փասուլեանըն 30: Քըզըլ քիլիսէ մէվգըինտէքի ասաքիրի Շահանէ իչին նանը ազիգին 30, գօեուն էթինին 76, սըղըր էթինին 45, էրզին 75 սատէնին 260, Թուզուն 27, սօղանըն 14, մօմըն 140, կազըն 100, սապօնըն 190, հաթապըն 3, չայիրին 25, սամանըն 5, չէքէրին 195 իւզիւմիւն 65, Փասուլեանըն 30 փարա Փիյաթլար իլէ մահալլի Թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ օլտուղունտան պուրաճա Թէնզիլը Փիեաթ իլէ իհթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի: Նօ. 24 2—3

Մամուրէթ իւլ Ազիզտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ իչին մահալլինճէ մէվգըի միւնագասասա պուլունան էրզագտան նանը ազիգին 27,50, գօեուն էթինին 50, էրզին 71, սատէնին 253, Թուզըն 29, սօղանըն 10, Ֆիլիզ մօմունըն 173, մազըն 89, սապօնըն 165, հաթապըն 7, չայիրին 24, սամանըն 5, չէքէրին 175, իւզիւմիւն 62, Փասուլեանըն 22: Արապկիր մէվգըինտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ իչին նանը ազիգին 24, գօեուն էթինին 80, սըղըր էթինին 60, էրզին 70, սատէնին 280, Թուզըն սօղանըն 15, մօմըն 180, կազըն 92, սապօնըն 195, չայիրին 25, սամանըն 7, չէքէրին 185, իւզիւմիւն 70, Փասուլեանըն 36: Բալու մէվգըինտէքի ճիւնուսը ճէնսալը միւլիւքեանէ իչին նանը ազիգին 26, գօեուն էթինին 71, պաքըրըն 44, էրզին 68, սատէնին 260, Թուզըն 25, սօղանըն 15, եաղ մօմունըն 169, սապօնըն 200, հաթապըն 6, չայիրին 25, սամանըն 5, չէքէրին 209, իւզիւմիւն 79, Փասուլեանըն 30 բարաեա մահալլի Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլտուղունտան պուրաճա Թէնզիլը Փիյաթ իլէ իհթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի: Նօ. 25 2—3

Տայիրէի ասքէրիեէ աքարաթընտան Լանկաի քէպիրտէ վագը գարագօլխանէ արսասընըն իճալ էսի Փէսխ իտիլմիշ օլտուղունտան, եէնիտէն իսթիճարէ Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն աղօսթօս նիհաեէթինէ գատար Մուհասէպաթ տայիրէսի չիւպէի մախսուսընա միւրաճաաթ իթմէլէրի:
Նօ. 26 2—3

Նիզամիեէ սարաճխանէ անպարընա 1 սէնէ զարֆընտա լիւզումը օլտուղճա ալընմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճագ ինկիլիզ քէթէն իբլիկի իլէ Եվրօբա եուն իբլիկինտէն մաամուլ մաի չուպուքլու քէմէր չէրիտինին պէհէր արշընը ճէտիտի 3 ղրուշա վէ մօր թիրէտէն մաամուլ գօլանլըք ենլի չէրիտին պէհէր արշընը ճէտիտի 2 ղրուշ 2 բարաեա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, աղօսթօսըն 26նճը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ սախի 100տէ 5 թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի:
Նօ. 27 2—3

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈ

ՃՇՄԱՐԻՏ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
ԵՒ ՀԱԿԱՄԱՂՁԱՅԻՆ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԸՍՏ ԴԵՂԱԳԵՏԻՆ D. GUILLIÉ
Ի ՁԵՌՆ ՏՈՔԹՈՐ PAUL GAGE FILS, ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ
Միակ տէրն այս դեղին, 9, rue de Grenelle — St — Germain, à Paris

Աշխարհիս զանազան երկիրները յառաջ կը բերեն իրենց յատուկ հիւանդութիւններն որք արդիւնք են, ոմանց առողջապահական սովորութեանց, այլք հողին, կլիմային եւ բարեխառնութեան բնութեան:

Ի Թուրքիա, այդ հիւանդութիւններն են գլխաւորապէս փայծաղի, լեարդի եւ աղեաց բորբոքումները բարախտական աչացաւութիւնք, ձանձաւենդք եւ ժանտաւենդք, [illegible], բանձ, եւ ենձախտային համաճարակք, կրիք եւ ինճլիկք:

Այս ծանր հիւանդութիւնք, որոնցմով մանաւանդ նորեկ Եւրոպացիները կը վարակին՝ մինչեւ օդընտելութեան շրջանը, յանախ բանի տեղ չեն դրուիր եւ այս ողբալի անզգուշութիւն գրեթէ միշտ վտանգի կ'ենթարկէ հիւանդաց կեանքը:

Հիւանդութիւնք սկսելուն պէս երբ անոր առաջին առնուի յանախակի կրկնուած մեղմ եւ միանգամայն զօրացուցիչ լուծողականներով, բարախալից կկղամները դուրս կ'ելնեն եւ չեն կրնար վերախառնուիլ արեան մէջ: մարսողական ուղիները կը զօրանան, ախտաւոր ժահահոտութեանց բուժուածոյ ազդեցութիւնը կը բառնայ, առաջքը կառնու այս երկրին անողորմ հիւանդութեանց, որք այնքան յանախադէպ են եւ այնքան վտանգաւոր:

Այսքան փափագելի արդիւնքը ձեռք բերելու համար մէկ դարման մը կայ որ նորատնուն եւ հինգ տարիէ ի վեր կառնուի նմանօրինակ երկրաց մէջ, որպիսիք են՝ հարաւային Ամերիկա, Հնդկաստան եւ Ալժէրի, եւ արմատական բուժումներ յառաջ կը բերէ, նոյն իսկ ամենէն յուսաբեկ պարագայներուն մէջ:

Այս բանկագին դարման՝ տոքթոր GUILLIÉ ի ՀԱԿԱՀՈՅԶԱՅԻՆ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԷԼԻՔՍԻՐՆ է:

Այս ԷԼԻՔՍԻՐ բազմաւոր ազդեցութիւն ունի միօս: Իբր լուծողական, չի ջղագրգռեր զաս, որպէս կ'ընեն այս կարգի ուրիշ դեղեր, թէ զօրացուցիչ եւ թէ զովացուցիչ է, կ'օգնէ եւ կ'ուղղէ բոլոր անելիքը. ուժ կուտայ զանազան գործարանաց. խիստ ծոմապահութիւն չի պահանջեր, ընդհակառակն, կուզէ որ լաւ կերակուր ունենայ իրիկունն այն օրուան յորում կը գործածուի այդ դեղը. մասնաւոր [illegible] եւ [illegible] ծերութեանց իսկ կրնայ [illegible] համառօտ յաջողութեամբ, առանց երբէք ենդի [illegible] է դէպքի:

Գինն ի Թուրքիա, շիշը 6 Ֆր. կէս շիշը 3 Ֆր. 50

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՄԵՆ ԴԵՂԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ

ԱՆՈՒՇԻ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԻ ՍՊԱՍՆԵՐ
ԱՆՈՒՇԻ ՍԿԱՀԱԿՆԵՐ, ԴԳԱԼՆԵՐ ՈՒ ՍԿՈՒՏԵՂՆԵՐ
ԴԵՂԱԿԵՐՏ ԵՒ ԶԱՐԴԱՐՈՒՆ

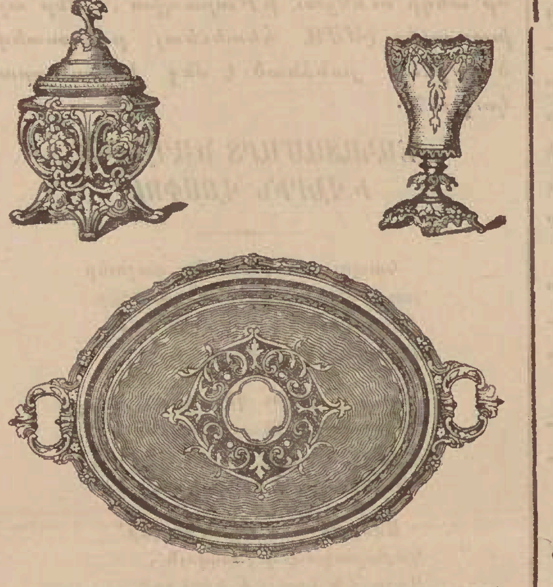

Վերոյգրեալ նիւթերն, արդիւնք տեղացի հայ արհեստաւորաց ճարտարար ուեստին, արծաթազօծեալ են հարիւր այսր արծաթով ու նուրբ ճաշակաւ մը պատրաստուած և բուն իսկ արծաթեայ նօթիներէն բնաւ տարբերութիւն չունին: Փափաքողք կրնան դիմել ի Պոլիս Մեծ Շուկայ Վարսաքը խան, վարի յարկ, թիւ 2, Յովսէփ Թօլեանի սենեակը:

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթէօր Այերի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախտաւ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ առողջ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը առողջ գին յատուկ՝ ամէն: Այս ֆիզիքական խանգարմանք լաւաց կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անչափ մարմնիչ նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն յատուկ, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորութիւն. որոց առաւելագոյնք նշուած են. ջերմն և տաբսուն, Թաղուն ջերմ պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր:

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառնութերեալ վայրերէ մահահոտ նիւթերով, կամ լայն աղբանոցներէ և աղտեղի ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ:

Այերի ջերմի ու տենդից դեղը կը ընէ այդ գունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն գուրս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործ է [illegible] սուուզապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտակար առողջ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ: 22

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոց ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և Աւեքսանդրիա միջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ադլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սեթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2148	Թրինիտատ	899
Քետար	1876	Մարոքքօ	1855
Շէրբուրկ	1614		

«Քէտար» շոգենաւը, Նաւապետ Բինկ, Լիվըրբուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի սեպտեմբեր 11:

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիանտա խան, Թիւ 11
Ղալաթիա
17

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 24 5 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:
Գշ. 25 6 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով
Եշ. 26 7 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին:
Դշ. 26 7 Սուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում առաւօտեան ժամը 11ին:
Շ. 27 8 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

Սեպտ. 26/7, երեքշաբթի օրը կ [illegible]ւէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Յաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւերի: 2

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիայի և Պաթումի միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինկրէլի որ օգոստոս 31ին Մարսիլիայէն և սեպտ. 9ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի:

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Կոլ

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և որոշ ուղեւորութեան

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՅԻԼ
Մումհանէ Սիթէ Փրանսէ
5

ԱՒԱԶՐՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Երլէ-են Ալելոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև
ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտօր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բոլօ	1000
Արիօսթօ	3000	Կրօտնօ	2200	Բուէպլօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Ռիալթօ	4400
Պորօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Ռինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Ռօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Ռօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Ճամպօ	5000	Ռօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճունօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամօ	2100	Քէլլօ	2000	Սանթիակօ	8200
Գանկօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գլիօ	3500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօրօնթօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրբինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էլտօրատօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Եէտօ	3600
Էլմօ	3000	Նիրօ	2000	Զէբրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆլինէ	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զէլմօ	200
Ֆալքօ	800	Օբօրթօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օթթօ	2000	Մօրֆէօ	120
Եճիբթըն Մոնարք					8000
Բէրշըն Մոնարք					8000
Լիտիըն Մոնարք					8100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԹՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Մէհէթ խան, Ղալաթիա
40

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1892 Մայիս 21էն սկսեալ մինչև Օգոստոս 31 Երկուշաբթի

(Բացի կիրակի օրերէն) Նաւամատոյն Ենիմահալլէէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց ժամերը
Ժ. Վ. Թ.

11 15 Ենիմ. Մեգարպ. Պէյլիւք. Թարաբ. Ենիք. Պայաճ. Ռ. Հիսար (Ռ. Հիսարի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 18
12 — Ենիմ. Մեգ. Պեյ. Թարաբ. Ենիք. (Ենիք.ի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 37
12 30 Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պայաճ. Ռ. Հիսար. Պեպէք Արն. Գուրուչ. Օրթագ. Պեշիկթաշ 21
12 40 Ռ. և Ա. Գավագ Մեգարպ. Պեյլ. Թարաբ. Պեյգոզ և անկից Ասիական եզերքներէն մինչև Գանտիլլի և Օրթագ. պիտի հանդիպի: (Գանտիլլիի շոգ.ին պիտի հաղորդակցի) Ուրբաթ. նէրը ըլլալ է զատ Վանիք. Չենկել. Պեյլեր. Գուզգ. Պեշիկթաշ. 38
12 45 Ենիմ. Մեգար. Պեյլիւք. Թարաբիա Ենիք. (Ենիք. շոգ.ին կը հաղորդակցի ուր. նէրը Սթենիա Միրկ. պայաճք. Ռ. Հիսար պեպէք պիտի հանդիպի 40
1 15 Ենիք. Սթենիա Միրկ. Պայաճ. Ռ. [պեպեքի շոգ.ին կը հաղորդակցի բացի ուրբաթ օրերէ] 22
1 40 Ենիմ. Մեգար. Պեյլ. Թարաբիա Ենիք. (Ենիք. շոգ.ին կը հաղորդակցի): 32
2 10 Ենիք. Սթենիա Միրկ. Պայաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պեշիկ. 34
2 40 Ռ. Ա. Գավագ Ենիմ. Մեգ. Պեյլ. Թարաբ. Պեյգոզ և անկից Ասիական եզերքի նաւամատոյցներէն մինչև Գանտիլլի և Օրթագ. հանդիպելով Գանտիլլիի շոգ.ին հետ պիտի հաղորդակցի. և ուր. օրերը Օրթ.է զատ Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գզկ. Պեշիկ. 18
2 45 Ենիմ. Մեգարպ. Պեյլիւք. Թարաբ. Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պայաճ. Ռ. Հիսար. Ռ. Հիսարի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի. (ուրբաթ օրերը Պեպէք. Արնվ. Գուրուչ. Օրթագ. Պեշիկ. 37
4 — Ենիմ. Մեգար. Պեյլիւք. Թարաբ. Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պայաճ. Ռ. Հիսար. Պեպէք. Պեշիկ. Պեպէքի շոգ.ին պիտի հաղորդակցի. ուր. նէրը Արնվք Գուր. Օրթ. 40
5 45 Ենիմ. Մեգ. Պեյլիւք. Թարաբ. Պեյգոզ Ենիք. Գանդ. Պայաճք. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Պեյլ. Օրթագ. Պեշիկ. 21
7 — Ենիմ. Մեգար. Պեյլիւքա. Թարաբ. Պեյգոզ Բաղչ. Ենիք. Միրկ. Գանդ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնաւ. Չենկել. Պեյլեր. Օրթագ. Գուզ. Պեշիկ. Իսկ. 23
8 — Ա. Ռ. Գավագ Ենիմ. Մեգար. Պեօ. Թարաբ. Ենիք. Սթեն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնաւ. Գուրչ. Օրթագ. Պեշիկ. 32
9 40 Ենիք. Պայաճ. պեպէք պեշիկթաշ բացի ուր. է 34
10 — Ռ. Հիսար Արնավ. օրթագեղ 11
10 — Մեգարպ. Պեյ. Թարաբ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնաւ. Օրթագ. Պեշ. 38

Ամեն ուրբաթ իրիկուն ժամ 11ին Մեգարպ.էն շոգ. մը ելնելով Պեյլիւք. Թարաբ. Պեյգոզ Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արն. Օրթ. Պեշիկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ:

Ենիքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 — Ենիք. Սթենիա Միրկ. Պայ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթագ. Պեշիկ. 20

Պեպէքէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 — Պեպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթագ. Պեշիկ. 23
11 30 Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պեշիկ. 20
12 — Օրթագ.էն ուղղ. կամուրջ [բացի ուր. է] 22
12 — Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիկ. 28
12 30 Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիկ. 23
1 — Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիկ. 21
1 45 Պեպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիկ. 33
2 5 Օրթագ.էն ուղղ. կամուրջ. բացի ուր. է 38
2 35 Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիկ. բացի ուրբաթէ 34
3 15 Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիկ. 1
3 45 Ռ. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուր. Օրթագ. Պեշիկ. Գավ. բացի ուր. է 22
4 5 Օրթագ.էն ուղղակի կամուրջ բացի ուրբաթ օրերէ 18
4 50 Պեպէք. Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիկ. (բացի ուր. է) 34
5 5 Օրթագ.էն ուղղ. կամուրջ բացի ուր. է 38

Անատոլու Գավագէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 15 Վանիք. Չենկել. Պեյլեր. Գուզ. 34
11 15 Պեյգոզ Բաղչա. Չուպ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթ. (Գանտ. պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթները բացի Օրթագ.էն Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. 22
11 50 Պեպէք Գանտ. Վանիք. Չենկել. Պեյլեր. Գուզ. Պեշիկ. [բացի ուրբաթէ]. 33
12 — Պեյգոզ Բաղչա. Ենիք. Չուպ. Գանտ. Պայճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չենկ. Պեյլ. Օրթ. Գուզ. Իսկ. Պեշիկ. Գավ. 1
1 — Գանտ. Վանիք. Չենկլ. Պեյլեր. Գուզկ. Պեշիկ. 20
1 20 Պեյգոզ Բ. Պաշճէ Չուպուք. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Օրթագ. [Գանտիլլիի շոգ.ին կը հաղորդակցի. ուր. նէրը Վանիք. Չենկել. Պեյլերպէյ Գուզգ. Պեշիկ. 38
1 45 Պեյգոզ Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պայաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրուչ Օրթագ. Պեշիկ. [Ենիք.էն Գավագ գացող և Ենիք.էն կամուրջ եկող շոգենաւուց հետ պիտի հաղորդակցի 34
2 — Գանտիլ. Վանիք. Չենկլք. Պեյլերպէյ Գուզգ. Պեշիկ. բաց ի ուրբաթէ 28
3 10 Գանտ. Վանիք. Չենկել. Պեյլերբ. Գուզկ. Պեշիկ. 20
3 20 Պեյգոզ Բաղչ. Չուպ. Գանդլճա Ա. Հիսար Գանտ. Օրթ. (Գանտիլլիի շոգենաւին կը հաղորդակցի. ուրբաթ. նէրը բացի Օրթ. էվանիք. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիկ. պիտի հանդիպի) 18
4 — Գանտ. Վան. Չենկ. Պեյլ. Գզկ. Իսկ. [բացի ուրբաթէ] 33
4 20 Պեյգոզ Բաղչ. Չուպ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթագ. [Գանտիլլիի շոգ.ին կը հաղորդակցի: Ուր. նէրը ժամ 4.45ին Մեգարպ.էն մեկնելով Պեյլ. Թարաբ. և Պեյգոզէն մինչև Գանդ. եղած ասիական եզերքի նաւամատոյցները պիտի հանդիպի ինչպէս նաև Պեշիկթաշ: 38
5 — Գանտիլ. Վանիք. Չենկլ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիկ. բացի ուրբաթէ 28
7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չենկ. Պեյլ. Օրթ. Գուզկ. Պեշիկ. Իսկ. 1
9 — Պեյ. Թարաբ. Պեյգ. Բաղչա Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. Իսկ. 20
9 30 Գան. Չենկլք. պեյլ. իսկա բաց ի ուրբաթ օրերէ 21
10 15 Պեյգոզ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Չենկ. Պեյլ. Իսկ. [բացի ուր. է 28
10 20 Ա. Հիսարէն ուղղ. կամուրջ 22
11 — Գանլըճ.էն ուղ. կամրջ. (բացի ուր.) 21
11 15 Վանիք.էն ուղղակի կամուրջ բաց ի ուրբաթ օրերէ 22

Ամեն ուրբաթ ժամ 6ին Մեգար.էն շոգ. մը ելնելով Պեյլ. Թարաբ. Պէյգոզ Բ. Պաշճէ Չուպուգ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. Իսկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ:

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Նաւամատոյն երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

12 25 Կամուրջէն ուղ. Ենիք. բացի ուր. է
12 40 Պեշիկ. Օրթագ. Գուրուչ. Արնվ. Ռ. Հիսար 22 Միրկ. Սթեն. Ենիք. Թարաբ. Պեյլու. Մեգար. Ռ. և Ա. Գավագներ 18
1 15 Պեշիկ. Օրթ. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար Պայճ. Ենիք. Թարաբ. Պեյլ. Մեգ. Ենիմ. 37
2 — Գավագ. Իսկ. Պեշիկ. Գուզկ. Օրթագ. Պեյլ. Չենկ. Արնվ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Ենիք. Չուպ. Պեյգ. Թարաբ. Պեյլ. Մեգարպ. Ենիմ. 23
2 30 Պեշիկ. Օրթագ. Արնավ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարաբ. Պեյլու. Մեգար. Ենիմ. 40
3 Պեշիկ. Օրթագ. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար բացի ուրբաթ օրերէ 22
4 — Պեշիկ. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար Պայաճք Սթեն. Ենիք. Թարբ. Պեյլիւքա. Մեգարպ. Ենիմաշ. 21
4 20 Պեշիկ. Օրթագ. Արնվ. Գանտիլ. բացի ուրբաթ օրերէ 28
5 — Իսկ. Պեշիկ. Գուզկ. Օրթագ. Պեյլ. Չենկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Միրկ. 1
6 — Գավագ. Պեշիկ. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պեյգոզ. Թարաբ. Պեյլիւք. Մեգարպ. Գավագներ 32
7 — Պեշիկ. Իսկ. Գուզկ. Պեյլ. Չենկ. Արնվ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պայճ. Ենիք. Թարաբ. Պեյլ. 20
8 30 Պեշիկ. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք.ի շոգ.ին կը հաղորդակցի. ուր. նէրը Թարաբ. Մեգար. Պեյլ. 34
9 — Միրկ. Ենիք. Թարաբ. Մեգարպ. պեյլիւք. բացի ուր. է 33
9 20 Պեշիկ. Օրթագ. Գուրչ. Արնվ. Պեպէք Գանտիլ. Ռ. Հիսար 38
10 — Ենիք. Թարաբ. Պեյլիւք. Մեգար. Ենիմ. (ուր. նէրը 9 45ին Մեգարպ. պիտի հանդիպի) 40
10 5 Պեշիկ. Օրթագ. Գուրչ. Արնավ. Պեպէք Ռ. Հիսար Պյաճ. Միրկ. Սթեն. Ենիք. Թարաբ. Պեյլ. Մեգարպ. Ենիմ. (ուր. նէրը 10 վայրկեան կանուխ) 18
10 45 Ռ. Հիսար Պայաճ. Միրկ. Սթեն. Ենիք. Թարաբ. Պեյլիւքա. Մեգար. Ենիմ. (ուրբաթները չկայ) 32
11 20 Ենիք. Թարաբ. Պեյլ. Մեգ. Ենիմ. 38
11 35 Պեպէք Ռ. Հիսար Պայաճ. Միրկ. Սթեն. Ենիք. 21

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

12 — Կամուրջէն ուղղ. Պեպէք 23
2 3 Ուղղակի Պեպէք 1
10 35 Պեշիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Պայաճ. Միրկ. Ենիք. Բ. Պաշճ. Պեյլ. բացի ուր. է 1
11 15 Գավ. Պեշիկ. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպէք Ռ. Հիսար. Պայաճք Ենիք. 20
11 45 Պեշիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեպէք 28
12 — Պեշիկ. Օրթ. Գուր. Արնվ. 23

Կամուրջէն Անատոլու Գավագ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

12 15 Գուզկ. Պեյլ. Չենկլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպուգ. Բ. Պաշճէ Պեյգոզ Ենիք. [ուր. նէրը Գանտիլ.] Ենիք.էն Գավագ գացող և Ենիք.էն կամուրջ եկող շոգենաւուն հետ կը հաղորդակցի 34
12 25 Կամուրջէն ուղղ. Գանտիլլի ուր. նէրը 12 15ին Պեշիկ. Օրթ. Գուրչ. Արնավ. պիտի հանդիպի: 20
1 — Իսկ. Պեյլ. Պեպէք [Պէ էղէն Ենիմ. գացող [illegible] հետ պիտի հաղորդակցի): 33
1 20 Պեյլ. Չենկլ. Գանտիլլի բացի ուր. է 20
2 20 Իսկ. Գուզկ. Պեյլ. Գանտիլ 20
2 45 Իսկ. Գուզկ. Պեյլ. Չենկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բաղչ. Պեյգ. Ուրբաթները Թարաբիա Պեյլիւքտէրէ Մեգարպունու 33
3 25 Ուղղակի Գանտիլ. (բացի ուր. օրերէ) 33
3 45 Իսկ. պեշիկ. Պեյլ. Չենկլ. Պեպէք [բացի ուր. օրերէ] 34
8 35 Իսկ. Գուզ. Պեյլ. Չենկ. Վանիք. Գանտիլ.էն պեյգոզ եկող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի (ուրբ. օրերը բացի Իսկ.է պեշիկ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպուգ, Բ. Պաշճէ. Պեյգոզ Թարաբ. Պեյլ. Մեգարպ. պիտի հանդիպի 21
9 5 Պեշիկ. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպուգ. Բ. Պաշճէ. պեյգ. բացի ուր. է 28
9 30 Պեշիկ. Գուզկ. Պեյլ. Չենկլ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար 22
10 20 Պեշիկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպ. Բաղչ. Պեյգ. Թարաբ. Մեգարպ. Ռ. Ա. Գավագներ. 37
10 30 Պեշիկ. Պեյլ. Չենկ. Վանիք. ուր. օրերը Իսկ. Գուզկ. Արն. Գանտիլ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Ենիք. Բաղչ. Պեյգոզ 23
10 40 Իսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 21
11 — Պեշիկ. Գուզկ. Պեյլ. Չենկելքէօյ Վանիք. Գանտ. Պեպէք (Ուրբաթ օրերը Իսկ. պիտի հանդիպի) 34
11 22 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպ. Բաղչ. Պեյգոզ (ուրբ. Գուզկ.) 22
11 45 Գուզ. Գուզ. Պեյլ. Չեն. Վանիք Գանտ. 33
12 — Իսկ. Գուզ. (Բացի ուր. և շաբաթէ) 15

Ամեն ուր. օր ժամ 3 40ին կամուրջէն շոգենաւ մը ելնելով, Իսկ. Գուզկ. Պեյլ. Չենկլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա Չուպուգ. Բ. Պաշճէ Պեյգոզ Թարաբ. Պեյլիւք. Մեգարպ. պիտի հանդիպի:

Ամեն ուրբաթ իրիկուն ժամ 10 40ին Մեգարփունուէն շոգենաւ մը ելնելով Պեյլիւք. Պեյգոզ Բ. Պաշճէ Չուպուգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլլի Չենկլ. Պեյլ. և Իսկիւտարի նաւամատոյցները հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ:

Առաւօտները Ենիմահալլէէն ժամ 12 30ին, 11և 15 անցած և 4ին և կամուրջէն 1 15ին և երեկոյեան կամուրջէն ժամ 9ին և Մեգարպունուէն ժամ 10ին և կամուրջէն 10 40ին Իսկ. գացող շոգենաւք բեռ չպիտի ընդունին:

Փօթորկալից օդերուն Սթեն. Մեգարպունու Ռ. Գավագ շոգենաւ չպիտի հանդիպի:

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
11 —		11 20	6 25 Պեշիկ.
11 30 Պեշիկ.	6 30 Պեշիկ.	11 50	7 10
12 —	7 5	12 10 Պեշիկ.	8 15 Պեշիկ.
12 30	8 — Պեշիկ.	12 40	9 5
1 —	8 20 Վ.ատ.	1 20 Պեշիկ.	9 50
1 30	8 50 Պեշիկ.	1 50	10 15 Պեշիկ.
2 —	9 30	3 5	10 30 Ֆէրդ.
2 30	10 — Ֆէրդ.	2 45 Վ.ատ.	10 40 Գզկ.
3 —	10 15 Պեշիկ.	3 20 Պեշիկ.	11 —
3 30	10 40	4 20	11 30 Ֆէրդ.
3 15 Ֆէրդ.	11 — Գուզկ.	4 — Ֆէրդօթ	11 30
4 —	11 — Ֆէրդ.	5 — Պեշիկ.	11 50
4 30 Վ.ատ.	11 20	5 10 Վ.ատ.	12 — Գզկ.*
5 30	11 40	5 15 Պեշիկ.	12 10
4 45 Ֆէրդ.	12 5	5 35 Ֆէրդ.	— —
5 55	— —		

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
11 —	—	11 20	5 35 Ֆէրդ.
11 45	7 — Պեշիկ.	11 45	6 25 Պեշիկ.
12 30 Պեշիկ.	8 — Պեշիկ.	12 30 Պեշիկ.	7 10
1 15	8 20 Վ.ատ.	1 15	8 20 Պեշիկ.
2 —	9 — Պեշիկ.	1 50 Պեշիկ.	9 5
2 45	9 20	2 15 Պեշիկ.	9 45
3 20	10 — Ֆէրդ.	2 45	10 15 Պեշիկ.
3 15 Ֆէրդօթ	10 15 Պեշիկ.	3 15 Պեշիկ.	10 30 Ֆէրդ.
4 — Պեշիկ.	10 40	2 45 Վ.ատ.	10 40
4 35	11 Ֆէրդ.	4 — Ֆէրդօթ	11 30 Ֆէրդ.
4 45 Ֆէրդօթ	11 10	4 30 Պեշիկ.	11 20
5 15 Պեշիկ.	11 45	5 — Վ.ատ.	11 40
6 —	12 5	5 30 Պեշիկ.	12 10

* Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ [illegible] օրերը տեղի չպիտի ունենայ:

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

1 40 Հարէմէն Պոլսաճագ (բաց ի կիրակիէ)
4 15 » » (բացի ուրբթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին)
1 15 կամուրջէն Հարէմ Իսկելէսի (բացի կիրակիէ)
3 45 կամուրջէն Հարէմ Իսկելէսի (Բացի ուրբթէ)
10 10 կամուրջէն Հարէմ Իսկելէսի (Բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ]
11 10 կամուրջէն Հարէմ Իսկելէսի (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժ. 10 30ին).

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ՂԱԼԱԹԻԱՅԻ ՄԻՋԵՒ [illegible] ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իսկիւտարէն Ղալաթիա Սիրքէճի
4 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի

4 — Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 35 Սիրքէճիէն Ղալաթիա Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Ղալաթիա Իսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք ընդ գտնուած տեղը պիտի մնան: